

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ & ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΦΛΩΡΟΥ ΚΩΝ/ΝΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΧΑΪΔΕΜΕΝΑΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ (ΣΕΛΙΔΑ 3)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (ΣΕΛΙΔΑ 4-5)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1: Η ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 6-8)

1.2: ΓΙΑΤΙ Η ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (ΣΕΛΙΔΑ 9)

1.3: ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΣΕΛΙΔΑ 10-11)

1.4: ΟΙ «ΓΚΡΙΖΕΣ ΖΩΝΕΣ» ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 12)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1: ΕΙΔΗ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 13)

2.2: ΤΥΠΟΙ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 14)

2.3: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 15)

2.4: Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ (ΣΕΛΙΔΑ 16-20)

2.5: ΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΔΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 21-23)

2.6: ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 24-25)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1: ΕΚΚΟΚΚΙΣΜΟΣ ΒΑΜΒΑΚΟΣ- ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ- ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΚΚΟΚΚΙΣΤΗΡΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 26-30)

3.2: ΕΜΠΟΡΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ (ΣΕΛΙΔΑ 31-37)

3.3: ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 38)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1: ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ (ΣΕΛΙΔΑ 39)

4.2: ΟΙ ΝΕΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΗΓΕΤΕΣ ΣΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ (ΣΕΛΙΔΑ 40)

4.3: ΟΛΗ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ (ΣΕΛΙΔΑ 41)

4.4: Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ (ΣΕΛΙΔΑ 42-43)

4.5: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΠΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ-ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ-ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ-ΙΑΠΩΝΙΑ-Ν.ΚΟΡΕΑ (ΣΕΛΙΔΑ 44-45)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5.1: ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ (ΣΕΛΙΔΑ 46-48)

5.2: ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (ΣΕΛΙΔΑ 49-50)

5.3: ΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ-ΟΙ ΕΠΙΤΟΠΙΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΒΑΜΒΑΚΟΣ (ΣΕΛΙΔΑ 51-54)

5.4: ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ –ΕΚΚΟΚΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ (ΣΕΛΙΔΑ 55-58)

5.5: ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΣΕ «ΜΗ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ» ΚΑΘΕΣΤΩΣ (ΣΕΛΙΔΑ 59-60)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1: Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ-ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (ΣΕΛΙΔΑ 61-62)

6.2: ΕΝΙΑΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΗΜΑ ΣΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ-ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΩΝ (ΣΕΛΙΔΑ 63-64)

6.3: ΒΑΜΒΑΚΙ ΧΩΡΙΣ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ. ΓΙΝΕΤΑΙ. (ΣΕΛΙΔΑ 65)

6.4: ΝΕΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (ΣΕΛΙΔΑ 66)

6.5: Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ (ΣΕΛΙΔΑ 67-71)

6.6: Η ΕΓΧΩΡΙΑ ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (ΣΕΛΙΔΑ 72-74)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ (ΣΕΛΙΔΑ 75-76)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΣΕΛΙΔΑ 77)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για αυτή την εργασία, θέλω να ευχαριστήσω την ΕΑΣ Μεσολογγίου και τον διευθυντή της κ. Κρανιώτη Παντελή για την εξαιρετική συνεργασία αλλά και βοήθεια τους σε αρκετά χρήσιμα στοιχεία για την εργασία μου.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω το Εκκοκκιστήριο Βάμβακος Νεοχωρίου για την πολύτιμη προσφορά τους στην συγκέντρωση και συλλογή των πληροφοριών επί του θέματος.

Και φυσικά θέλω να ευχαριστήσω αρκετά την καθηγήτριά μου κ. Φλώρου Κων/να για την βοήθειά της και τις συμβουλές της πάνω σε χρήσιμα θέματα της εργασίας μου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το βαμβάκι, από πολλές ενδείξεις, φαίνεται ότι καλλιεργούνταν στις θερμές περιοχές του κόσμου από τους προϊστορικούς χρόνους. Σχετικές έρευνες δείχνουν ότι πρωτοαναπτύχθηκε σε δύο χωριστές και πολύ μακριά η μία από την άλλη περιοχές, την Ινδία και την Αμερική. Πολλές ενδείξεις μαρτυρούν πως η Ινδία υπήρξε η αρχική κοιτίδα του βαμβακιού όπου καλλιεργούνταν από το 1500 π.χ. Η χώρα αυτή με τον πανάρχαιο πολιτισμό της, είναι η μόνη που όχι μόνο ήξερε να καλλιεργεί βαμβάκι, αλλά και να χρησιμοποιεί το προϊόν για νήματα, υφάσματα, σχοινιά. Εξάλλου από τα παλιά χρόνια φημιζόταν για τα βαμβακερά της. Εκλεκτά βαμβακερά υφάσματα φτιαγμένα στην Ινδία διοχετεύονταν σε γειτονικές ή μακρινές χώρες. Μετά τον αποικισμό της Αμερικής, το βαμβάκι ήταν από τις πρώτες καλλιέργειες που διαδόθηκαν στις Νότιες Πολιτείες. Η καλλιέργεια του βαμβακιού έδωσε ώθηση και για την ανάπτυξη της βιομηχανίας του βαμβακιού.

Στην αρχαία Ελλάδα το έφεραν οι Φοίνικες τον 2^ο αιώνα π.Χ. Στην Ελλάδα καλλιεργείται από την εποχή του Πausανία το 174 περίπου μ.Χ. με το όνομα «βύσσο». Ο Πausανίας που ταξίδευε σε όλη την Ελλάδα, αναφέρει ότι στην Ηλεία καλλιεργούσαν τη «βύσσο» (βαμβάκι) και από αυτή έκαναν μαντίλια για το κεφάλι και φορέματα και τα υφάσματα που κατασκεύαζαν τα ονόμαζαν βύσσινα. Το σημερινό όνομα, βάμβαξ, αναφέρεται για πρώτη φορά στη νομοθεσία του Ιουστινιανού τον 6^ο μ.Χ. αιώνα. Τον 10^ο ήδη αιώνα είχε διαδοθεί σε όλη την Ελλάδα η οποία ως χώρα γεωργική με την κατάλληλη γεωφυσική της φυσιογνωμία αποτέλεσε πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη αυτής της καλλιέργειας. Σ' αυτό το συμπέρασμα καταλήγουμε αφού κατά την εποχή της τουρκοκρατίας καλλιεργήθηκε στη Θεσσαλία, στις Σέρρες και στην κοιλάδα του Κηφισού. Το 1911 καλλιεργήθηκαν σε όλο τον Ελλαδικό χώρο 90.000 στρέμματα και το 1930 220.000 στρέμματα. Το 1993 καλλιεργήθηκαν με βαμβάκι 3.450.000 στρέμματα, το 1999 καλλιεργήθηκαν 4.295.000 στρέμματα, ενώ το 2002 καλλιεργήθηκαν 3.641.320 στρέμματα.

Εγώ προσωπικά επειδή κατάγομαι από την περιοχή του Μεσολογίου και

γνωρίζω από πρώτο χέρι την επίδραση της καλλιέργειας του βάμβακος στην οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής με την δημιουργία θέσεων εργασίας σε όλα τα φάσματα που αφορούν από την βαμβακοκαλλιέργεια έως και την μεταποίηση της πρώτης ύλης από τις βιομηχανίες και βιοτεχνίες, την εμπορία και την διακίνηση των προϊόντων αυτού, θεώρησα ως χρέος μου την μελέτη και συγγραφή αυτής της εργασίας προκειμένου να αναδείξω την σπουδαιότητα του θέματος.

Η εργασία μου αποτελείται από έξι κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας μου δίνω έμφαση στο βαμβάκι και συγκεκριμένα στην καλλιέργειά του, που ως γνωστόν είναι και το βασικό θέμα της εργασίας μου, αλλά επίσης αναφέρομαι και στην σπουδαιότητα της βαμβακοκαλλιέργειας στην Ελλάδα. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρω τα είδη, τους τύπους και τα χαρακτηριστικά του βαμβακιού καθώς επίσης την ποιότητά του και την σημασία του. Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρομαι στην βιομηχανοποίηση και εκκοκκισμό βάμβακος καθώς επίσης και στην λειτουργία του εκκοκκιστηρίου. Το τέταρτο είναι ένα κεφάλαιο που αναφέρεται στους νέους παγκόσμιους ηγέτες του βαμβακιού και γίνεται και μια αναφορά στην γεωργία της Ινδίας και στις αγορές-στόχους, την Αυστραλία, Ιαπωνία και Νότια Κορέα.

Το πέμπτο είναι το κεφάλαιο που αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πιο συγκεκριμένα στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το βαμβάκι, στο ισχύον κοινοτικό καθεστώς και στις ενισχύσεις για την παραγωγή βαμβακιού. Τέλος, το έκτο είναι το κεφάλαιο της βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα γίνεται και μια αναφορά στην βιολογική καλλιέργεια του βαμβακιού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 Η ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Μετά από μια συνεχή ανοδική πορεία αρκετών χρόνων, η βαμβακοκαλλιέργεια στην Ελλάδα σταθεροποιήθηκε τα τελευταία χρόνια γύρω στα 4.000.000 στρέμματα σε μια περιοχή που ξεπερνά ετησίως το 1 εκατομμύριο τόνο σε σύσπορο βαμβάκι.

Το βαμβάκι, καταλαμβάνει κάθε χρόνο τις μισές περίπου από τις αρδευόμενες αροτραίες εκτάσεις, καλλιεργείται στους μισούς νομούς της χώρας και απασχολεί πάνω από 100.000 καλλιεργητές (το 40% αμιγείς βαμβακοπαραγωγοί) σε ορισμένες περιοχές, μάλιστα, αποτελεί τη μοναδική πηγή εισοδήματος για τους αγρότες. Η μέση καλλιεργούμενη έκταση ανά παραγωγό είναι 40 στρέμματα περίπου. Στην Ελλάδα καλλιεργείται σε μεγάλες εκτάσεις και η βασική γεωγραφική του κατανομή αρχίζει από νότια από το νομό Βοιωτίας και φτάνει βόρεια μέχρι τη Θράκη. Από το βαμβάκι αποκτούν εισόδημα πάνω από 150.000 οικογένειες στην Ελλάδα σε διάφορους τομείς (βαμβακοπαραγωγοί, εργαζόμενοι σε εκκοκκιστήρια-κλωστήρια κ.λ.π.).

Η Ελλάδα μαζί με την Ισπανία, είναι οι μόνες χώρες της Ε.Ε. που καλλιεργούν βαμβάκι. Επιπλέον, η χώρα μας συγκαταλέγεται μεταξύ των 10 σημαντικότερων βαμβακοπαραγωγικών χωρών του κόσμου, ενώ κατέχει μια από τις πρώτες θέσεις σε ό,τι αφορά τις στρεμματικές αποδόσεις, παρά το γεγονός ότι βρίσκεται στο όριο της ζώνης καλλιέργειας του βαμβακιού. Το προνομιακό κοινοτικό καθεστώς για το βαμβάκι και οι κοινοτικές ενισχύσεις που εξασφαλίζουν τα τελευταία χρόνια ένα ικανοποιητικό εισόδημα στον παραγωγό, έχουν αποτελέσει τον σοβαρότερο παράγοντα που ευνόησε την ανάπτυξη της βαμβακοκαλλιέργειας στην Ελλάδα και συνέβαλε στο να αποτελεί το βαμβάκι παρά το υψηλό κόστος παραγωγής του, ένα από τα σημαντικότερα γεωργικά μας προϊόντα.

Έτσι, η βαμβακοκαλλιέργεια αν και αντιμετωπίζει ορισμένες δυσκολίες στη χώρα μας, λόγω κλιματικών, εγγειοδιαρθρωτικών και άλλων συνθηκών, θεωρείται, εκ πρώτης όψεως ότι βρίσκεται σε ένα ιδιαίτερα ικανοποιητικό επίπεδο, σε ότι αφορά την τεχνική καλλιέργειας. Πιο συγκεκριμένα χρησιμοποιούνται σύγχρονες τεχνικές καλλιέργειας, τεχνικά μέσα και εφόδια σύγχρονης τεχνολογίας, ενώ η καλλιέργεια είναι στο σύνολό της, σχεδόν, αρδευόμενη και πλήρως εκμηχανισμένη. Επί πλέον, η στροφή στην μονοκαλλιέργεια συνέβαλε στο να εξειδικευθεί ο βαμβακοπαραγωγός στο αντικείμενο της δουλειάς του και να αποκτήσει περισσότερες γνώσεις.

Παρόλα αυτά, καθώς το ενδιαφέρον των παραγωγών εστιάζεται, κυρίως, στην αύξηση της στρεμματικής απόδοσης, παραβλέπονται διάφορες άλλοι παράμετροι που σχετίζονται με την οικονομικότητα της καλλιέργειας όπως είναι για παράδειγμα η συμπίεση του κόστους παραγωγής με τον περιορισμό των εισροών, η επιδίωξη στρεμματικών αποδόσεων που να εξασφαλίζουν μια συνολική παραγωγή κοντά στο επίπεδο του πλαφόν που υπάρχει, ώστε να εξασφαλίζεται το μεγαλύτερο οικονομικό όφελος για τον παραγωγό, η ποιότητα, η προστασία του περιβάλλοντος κ.ά.

Δυστυχώς, το σύνδρομο των υψηλών στρεμματικών αποδόσεων, σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκών ερευνητικών και αποδεικτικών δεδομένων που έχουν οδηγήσει στο να μη γίνεται σωστή διαχείριση των πόρων και να μην επιτυγχάνεται το μέγιστο δυνατό οικονομικό αποτέλεσμα για τον παραγωγό. Γι' αυτό και οι άνθρωποι που γνωρίζουν καλά την βαμβακοκαλλιέργεια υποστηρίζουν ότι οι από-εντακοποίησή της(επιδίωξη μικρότερων στρεμματικών αποδόσεων με μειωμένη χρήση εισροών) μπορεί να αυξήσει το καθαρό εισόδημα του παραγωγού, καθώς είναι δυνατή μια ουσιαστική μείωση των εξόδων παραγωγής ανά στρέμμα.

Οι σπουδαιότεροι παράγοντες που συντέλεσαν στη γρήγορη εξέλιξη της βαμβακοκαλλιέργειας ήταν οι ικανοποιητικές τιμές του βαμβακιού, σε σύγκριση με άλλες καλλιέργειες, η χρησιμοποίηση κατάλληλων ποικιλιών, η βελτιωμένη τεχνική της καλλιέργειας και η αύξηση της ποτιστικής έκτασης. Οι αυξομειώσεις της καλλιέργειας οφείλονται κυρίως στις τιμές του βαμβακιού, σε σχέση με άλλες ανταγωνιστικές καλλιέργειες (καλαμπόκι, σιτάρι, κ.ά.). Τα προβλήματα της καλλιέργειας προέρχονται κυρίως από το κλίμα, τις πρώιμες

βροχές και το μικρό κλήρο που δυσκολεύει την εφαρμογή σύγχρονων καλλιεργητικών μεθόδων και ιδιαίτερα της μηχανικής συλλογής.

Το καθεστώς βάμβακος καθορίζεται από τους κανονισμούς 1051/01 του Συμβουλίου και τον 1591/01 της Επιτροπής με βάση τους οποίους το βαμβάκι υπάγεται στο καθεστώς των ελλειμματικών πληρωμών. Με βάση αυτό το σύστημα η Ευρωπαϊκή Ένωση καταβάλλει στις επιχειρήσεις εκκόκκισης βάμβακος ενίσχυση η οποία ισούται με τη διαφορά μεταξύ της τιμής στόχου(106,30 ευρώ/100 κιλά) και της παγκόσμιας αγοράς που καθορίζεται τουλάχιστον μηνιαίως (Χρηματιστήριο Λίβερπουλ), με την προϋπόθεση ότι αυτές καταβάλουν μια ελάχιστη τιμή στους παραγωγούς που παραδίδουν σύσπορο βαμβάκι.

Γενικά, το βαμβάκι είναι το προϊόν με τη μεγαλύτερη συνεισφορά της κοινοτικής ενίσχυσης, στη διαμόρφωση της τελικής τιμής.

1.2 ΓΙΑΤΙ Η ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μέχρι πριν λίγα χρόνια, η βαμβακοκαλλιέργεια ήταν δυναμική και κερδοφόρα. Σήμερα, αντιμετωπίζει πλέον σημαντικά προβλήματα. Η σημασία της όμως για τους αγρότες αλλά και την ελληνική οικονομία παραμένει μεγάλη.

Η βαμβακοκαλλιέργεια είναι σημαντική στην Ελλάδα γιατί:

➤ **Στηρίζει την οικονομία**

Σε μία περίοδο που το γεωργικό εισόδημα μειώνεται ραγδαία από 9% του ΑΕΠ το 1993, έπεσε στο 7% το 2001 από τη βαμβακοκαλλιέργεια 110.000 γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

➤ **Δίνει ζωή στην ύπαιθρο**

Στη βαμβακοκαλλιέργεια βασίζεται κατά κύριο λόγο η οικονομική ανάπτυξη πολλών νομών της χώρας.

➤ **Φέρνει στη χώρα κοινοτικά κονδύλια**

Οι επιδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανέρχονται περίπου σε 230 δισεκατομμύρια δραχμές ετησίως, αποτέλεσμα της δέσμευσης της ΕΟΚ για τη δημιουργία Κοινής Οργάνωσης Αγοράς Βάμβακος το 1981.

➤ **Εισρέει πολύτιμο συνάλλαγμα στην Εθνική Οικονομία**

Εξάγεται περισσότερο απ' το 50% της παραγωγής μας, δηλαδή 200.000 τόνοι εκκοκκισμένου βάμβακος.

➤ **Είναι πυλώνας ανάπτυξης**

Η βαμβακοκαλλιέργεια εφοδιάζει με πρώτη ύλη μια σειρά από μεταποιητικές βιομηχανίες και βιοτεχνίες της χώρας μας και προσφέρει εργασία σε 150.000 υπαλλήλους και εργαζόμενους στους τομείς της μεταποίησης, της εμπορίας και της διακίνησης των προϊόντων της.

1.3 ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στην Ελλάδα, το μεγαλύτερο μέρος των επιδοτήσεων προέρχονται από τρία προϊόντα (λάδι- βαμβάκι- καπνός). Με τις νέες μεταρρυθμίσεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), προβλέπονται περικοπές. Ειδικότερα με μείωση της βαμβακοκαλλιέργειας αλλά και καπνοκαλλιέργειας και ελαιοκαλλιέργειας, θα χαθούν σημαντικά κονδύλια.

Όσον αφορά τη σκοπιμότητα διατήρησης της βαμβακοκαλλιέργειας, η Ελλάδα διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα (μόνη βαμβακοπαραγωγός χώρα στην Ε.Ε. με δεύτερη και σε απόσταση την Ισπανία), ενώ με την παραγωγή εξασφαλίζει πρώτη ύλη για την ελληνική κλωστοϋφαντουργία.

Τα προβλήματα ποιότητας δεν υπήρχαν πάντα, αλλά είναι αποτέλεσμα αύξησης των ποικιλιών (δεκάδες στην Ελλάδα, μικρός αριθμός στις ΗΠΑ) και επέκτασής της σε ακατάλληλα χωράφια. Η κατάργηση του καθεστώτος παρέμβασης μέσω του Οργανισμού Βάμβακος (προωθούσε ποικιλίες, παρείχε τεχνικές συμβουλές για βελτίωση των καλλιεργητικών μεθόδων, κατέγραφε την ποιότητα μέσω ταξινόμησης όλων των δεμάτων εκκοκκισμένου βάμβακος, κ.ά.), οδήγησε σε εγκατάλειψη κάθε προσπάθειας διατήρησης και βελτίωσης της ποιότητας. Άρα το θέμα της ποιότητας με κατάλληλη πολιτική αντιμετωπίζεται.

Όσον αφορά τη σκοπιμότητα στήριξης ενός προϊόντος που η διεθνής τιμή του είναι περίπου 30% της επιδότησης, αξίζει να τονίσουμε ότι οι ΗΠΑ, η μεγαλύτερη βαμβακοπαραγωγός χώρα (22% της παγκόσμιας παραγωγής), εφαρμόζει ισχυρό σύστημα στήριξης των 25.000 βαμβακοπαραγωγών (οι επιδοτήσεις καλύπτουν το 73% της διεθνούς τιμής). Το ίδιο κάνουν σχεδόν όλες οι χώρες (Κίνα, Βραζιλία, κ.ά.) με εξαίρεση ορισμένες χώρες της Αφρικής (Μπουργίνα Φάσο) που παράγουν σε χαμηλό κόστος. Συνολικά η Ε.Ε. έχει μερίδιο μόλις το 2,5% της παγκόσμιας παραγωγής (από τα οποία 1,5% η Ελλάδα με 85.000 βαμβακοπαραγωγούς) και πρακτικά δεν παίζει κανένα ρόλο στη διεθνή αγορά, ούτε επηρεάζει το εισόδημα βαμβακοπαραγωγών αναπτυσσόμενων χωρών. Η διατήρηση της καλλιέργειας για τη χώρα μας έχει σημασία, τόσο από πλευράς απασχόλησης, όσο και οικονομίας.

Αν εγκαταλειφθεί η καλλιέργεια οι κοινοτικές επιδοτήσεις δεν θα πάνε σε άλλα προϊόντα, αλλά με το ισχύον σύστημα θα χαθούν, ενώ με το νέο (αποσύνδεση ενισχύσεων από την παραγωγή), θα διατηρηθούν κατά ένα μέρος το πολύ ως το 2012. Όσον αφορά τις αντιρρήσεις για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις (ρύπανση από λιπάσματα, υπεράντληση υδάτων), είναι βέβαια υπαρκτά προβλήματα, ωστόσο μπορούν να αντιμετωπιστούν, με επιλογή των περιοχών καλλιέργειας, σωστή διαχείριση υδάτων (στάγδην πότισμα) κ.ά. Αυτό φυσικά απαιτεί συγκεκριμένο πρόγραμμα και εξασφάλιση του εισοδήματος των παραγωγών.

1.4 ΟΙ «ΓΚΡΙΖΕΣ ΖΩΝΕΣ» ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Οι βαμβακοκαλλιεργητές ζητούν να αποσαφηνιστούν οι «γκρίζες ζώνες» της εμπορίας του βαμβακιού και να γνωστοποιηθούν εγκαίρως και με σαφήνεια οι «όροι του παιχνιδιού»!

Στην πλειοψηφία οι βαμβακοκαλλιεργητές επικεντρώνονται στα παρακάτω ζητήματα:

Α)Πότε θα «ανοίξουν» τα εκκοκκιστήρια;

Β)Ποια θα είναι η διάρκεια της εκκοκκιστικής περιόδου;

Γ)Η εκκοκκιστική περίοδος θα συμπίπτει χρονικά με την περίοδο αγοραπωλησίας του βαμβακιού;

Δ)Η τιμή που θα απολαμβάνει ο παραγωγός θα είναι συνάρτηση του συσπόρου βαμβακιού (αναχρονιστικός τρόπος) ή βάσει του παραγόμενου εκκοκκισμένου βαμβακιού (όπως συμβαίνει σε όλες τις βαμβακοπαραγωγικές χώρες του κόσμου); Με λίγα λόγια, ο βαμβακοπαραγωγός θα πληρώνεται για το σύσπορο που «κουβαλάει» στο εκκοκκιστήριο ή για την ίνα του εκκοκκισμένου βαμβακιού του;

Ε)Πώς θα γίνεται η πληρωμή του βαμβακιού; Πόσο καιρό μετά την παράδοση του προϊόντος; Η πληρωμή θα γίνεται όταν θέλει ο αγοραστής του βαμβακιού ή όταν θέλει ο πωλητής του; Δηλαδή, θα πουλάνε το βαμβάκι οι βαμβακοκαλλιεργητές ή θα τους το αγοράζουν;

Στ)Ο βαμβακοκαλλιεργητής θα μπορεί να «κλείνει» την τιμή του βαμβακιού όποτε εκείνος κρίνει συμφέρουσα ή όποτε θέλει ο εκκοκκιστής (εάν είναι ο εκκοκκιστής και ο αγοραστής του προϊόντος);

Ζ)Θα αξιοποιήσουν οι βαμβακοκαλλιεργητές τη δυνατότητα, μέσα από οργανωμένες δομές «οικονομίας κλίματος», να εκκοκκίσουν το σύσπορο βαμβάκι για «λογαριασμό» τους, πληρώνοντας «δικαίωμα» εκκόκκισης, και ακολούθως να πουλήσουν το εκκοκκισμένο τους;

Η)Θα υπογραφούν συμβόλαια αγοραπωλησίας βαμβακιού, με τιμές «συνδεδεμένες» με τα Χρηματιστήρια βαμβακιού και τις διεθνείς τιμές του εκκοκκισμένου βαμβακιού;

Σε κάθε περίπτωση, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, επιβάλλεται να καταθέσουν τις σκέψεις-απόψεις τους για το βαμβάκι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 ΕΙΔΗ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Το βαμβάκι ανήκει στο γένος *Gossypium* της οικογένειας *Malvaceae*. Το γένος περιλαμβάνει συνολικά 36 είδη βαμβακιού. Από αυτά τα 32 βρίσκονται σε άγρια ή αυτοφυή κατάσταση και τα 4 καλλιεργούνται. Τα άγρια είδη δεν έχουν βιομηχανοποιήσιμες ίνες αλλά έχουν πρακτικό ενδιαφέρον επειδή μερικά από αυτά είναι ανθεκτικά σε ορισμένους εχθρούς.

2.2 ΤΥΠΟΙ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Το εκκοκκισμένο βαμβάκι ταξινομείται στις παρακάτω κατηγορίες και τύπους:

❖ ΒΑΜΒΑΚΙ ΛΕΥΚΟ (WHITE COTTON)

❖ ΒΑΜΒΑΚΙ ΕΛΑΦΡΑ ΚΗΛΙΔΩΜΕΝΟ (LIGHT SPOTTED)

❖ ΒΑΜΒΑΚΙ ΚΗΛΙΔΩΜΕΝΟ (SPOTTED)

❖ ΒΑΜΒΑΚΙ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΕΝΟ (TINGED)

❖ ΒΑΜΒΑΚΙ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΚΡΙΖΟ (LIGHT GRAY)

❖ ΒΑΜΒΑΚΙ ΓΚΡΙΖΟ (GRAY)

❖ ΒΑΜΒΑΚΙ ΕΚΤΟΣ ΚΛΑΣΕΩΣ (E.K. BELLOW GRADE COTTON)

* Έτσι χαρακτηρίζονται τα βαμβάκια που ποιοτικά είναι χειρότερα όλων των παραπάνω κατηγοριών.

2.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Τα κύρια χαρακτηριστικά που καθορίζουν την αξία μιας ποικιλίας βαμβακιού είναι η απόδοση σε σύσπορο και σε καθαρό βαμβάκι, καθώς και η ποιότητα της ίνας. Ο σπόρος έχει δευτερεύουσα αξία. Η καταλληλότητα μιας ποικιλίας μπορεί να κριθεί και από άλλες ιδιότητες (προσαρμογή της ποικιλίας στις συνθήκες της μηχανικής συγκομιδής, ικανοποίηση ειδικών αναγκών της κατανάλωσης κ.λ.π.).

Η παραγωγικότητα μιας ποικιλίας αποτελεί βασικό επιδιωκόμενο χαρακτηριστικό για μια ποικιλία. Η πρωιμότητα έχει μεγάλη σημασία για χώρες, όπως η Ελλάδα, όπου κλιματικές συνθήκες περιορίζουν την περίοδο βλάστησης του βαμβακιού.

2.4 Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Η ποιότητα στο βαμβάκι διαδραματίζει τον πιο σημαντικό ρόλο σε σχέση με άλλα καλλιεργούμενα φυτά. Η ποιότητα του βαμβακιού εκφράζεται με πολλές παραμέτρους, ενώ στις άλλες καλλιέργειες η ποιότητα εκφράζεται με λίγες μονάχα παραμέτρους, όπως την περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη ή το ειδικό βάρος. Η βιομηχανία του βαμβακιού ιστορικά χρησιμοποίησε οπτικές και μηχανικές μεθόδους για να μετρήσει την ποιότητα. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90, η βιομηχανία υιοθέτησε ένα σύστημα προσδιορισμού της ποιότητας που ονομάζεται «high volume instrument» (HVI), το οποίο είναι σύστημα οργάνων, που με μεγάλη ακρίβεια κάνει την ποιοτική κατάταξη (classing) του βαμβακιού.

Η χρήση του HVI για τον προσδιορισμό της ποιότητας επιτρέπει την ανάπτυξη ενός συστήματος αγοράς, που ενθαρρύνει τους παραγωγούς και τους εκκοκκιστές να καλυτερέψουν και να διατηρήσουν την ποιότητα. Η επιστημονική, επίσης, ποσοτικοποίηση της ποιότητας επιτρέπει την καλύτερη επικοινωνία και την δημιουργία κινήτρων μεταξύ των παραγωγών και των τελικών χρηστών του βαμβακιού για την βελτίωση της ποιότητας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Ο όρος ποιότητα έχει διαφορετική έννοια για κάθε έναν που ενδιαφέρεται για το προϊόν που λέγεται βαμβάκι και καθένας το εκτιμά με το δικό του τρόπο. Τον έμπορο τον ενδιαφέρει το μήκος του προϊόντος, των κλώστη τον ενδιαφέρουν χαρακτηριστικά που σχετίζονται με την κλωσιμότητα και την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων.

Χαρακτηριστικά όπως το μήκος, η ομοιομορφία του, η αντοχή, η λεπτότητα, η ωριμότητα, το ποσοστό των κοντών ινών, επηρεάζουν την παραγωγική διαδικασία και γενικά την ποιότητα. Η υψηλή παραγωγικότητα είναι απαραίτητη προϋπόθεση για ένα σύγχρονο κλωστήριο για να είναι αποδοτικό απαιτεί όμως προϊόν υψηλής ποιότητας γιατί οι μεγάλες ταχύτητες ταλαιπωρούν τις ίνες, ένα χαμηλής ποιότητας βαμβάκι υποβαθμίζεται περισσότερο. Τέλος, οι αυξημένες απαιτήσεις των καταναλωτών για τη διάρκεια και εμφάνιση μεταφράζονται σε νέες απαιτήσεις ως προς την ποιότητα του βαμβακιού.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα διακρίνονται σε εσωγενείς και εξωγενείς. Στους εσωγενείς ανήκει η ποικιλία, στους εξωγενείς ανήκουν το περιβάλλον και οι καλλιεργητικές φροντίδες.

A. ΑΝΑΜΕΙΞΗ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το βαμβάκι μπορεί να θεωρηθεί ως ένα από τα εθνικά προϊόντα μας. Το Ινστιτούτο Βάμβακος, από την εποχή της ίδρυσής του το 1931, έβαλε στόχο τη δημιουργία βελτιωμένων ποικιλιών με μεγάλη απόδοση, υψηλή ποιότητα και επιπλέον προσαρμοσμένων στις ελληνικές συνθήκες. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η σταθερότητα των αποδόσεων και της ποιότητας σε διάφορες περιοχές, ώστε να είμαστε σίγουροι για την εμπορική αξία της ποικιλίας και να διασφαλίζουμε το εισόδημα του παραγωγού. Η ποικιλότητα του ελληνικού περιβάλλοντος, είναι να καλυφθεί από μια μόνο ποικιλία, το ίδιο και οι ανάγκες της αγοράς. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να υπάρχουν περισσότερες από μια ποικιλίες και να επιλέγεται για κάθε περίπτωση η καλύτερη. Η ανεξέλεγκτη όμως καλλιέργεια μεγάλου αριθμού ποικιλιών που δεν συνδυάζονται μεταξύ

τους, μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην τυποποίηση και να μειώσει την οικονομική αξία του προϊόντος. Μέχρι το 1990 το Υπουργείο Γεωργίας μέσω του Ινστιτούτου Βάμβακος, ήταν ο δημιουργός και ιδιοκτήτης όλων των ποικιλιών βαμβακιού που καλλιεργούσε η Ελλάδα. Το Ινστιτούτο Βάμβακος προσπαθούσε πάντα να διατηρήσει μικρό αριθμό ποικιλιών ενώ είχε τη δυνατότητα να κυκλοφορήσει πολύ περισσότερες, ακριβώς για να μη δημιουργηθούν προβλήματα τυποποίησης. Μετά το 1990 και βάσει των νόμων της ελεύθερης διακίνησης αγαθών στις Ε.Ε. έγινε ελεύθερη η εισαγωγή σπόρων βαμβακιού που ήταν γραμμένοι σε εθνικούς καταλόγους χωρών της Ε.Ε. Έτσι, μέσα σε λίγα χρόνια μια πανσπερμία ποικιλιών βαμβακιού από όλο τον κόσμο, κάλυψε την βαμβακοπαραγωγική Ελλάδα.

B. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΣΠΕΡΜΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ

Σήμερα στη Θεσσαλία, καλλιεργούνται ξένες ποικιλίες σε ποσοστό που ξεπερνά τις ελληνικές, δηλαδή τις ποικιλίες που δημιουργήθηκαν ειδικά για την περιοχή αυτή. Το καλό marketing αλλά και η ποιότητα του σπόρου ήταν οι παράγοντες που ευνόησαν την εξάπλωση των ξένων ποικιλιών. Η σύγκριση ελληνικού και ξένου σπόρου ήταν σε βάρος του ελληνικού. Είναι σε όλους γνωστό ότι το καλό φύτεμα είναι το 50% της επιτυχίας της βαμβακοκαλλιέργειας στην Ελλάδα. Ενώ όμως για τις ελληνικές ποικιλίες υπάρχουν όλα τα στοιχεία της προσαρμοστικότητας γιατί προηγήθηκε ο πειραματισμός σε όλη την βαμβακοπαραγωγική Ελλάδα, για τις εισαγόμενες υπάρχει σημαντικό κενό. Προωθούνται σε πολλές περιοχές χωρίς να είναι γνωστό μετά από πειραματισμό ότι προορίζονται ικανοποιητικά. Χαρακτηριστικά είναι η μεγάλη διακύμανση στις αποδόσεις των ξένων ποικιλιών και η μεγάλη σταθερότητα των ελληνικών. Ένα άλλο θέμα εξίσου σημαντικό, είναι το θέμα της ποιότητας. Το Ινστιτούτο Βάμβακος, έθεσε ορισμένα όρια ποιότητας και απέρριπτε κάθε υλικό που δεν είχε αντίστοιχα υψηλή ποιότητα ίνας, με αποτέλεσμα, όλες οι ελληνικές ποικιλίες να έχουν εξαιρετική ποιότητα ινών. Αυτό έγινε φανερό από την προτίμηση που έδειχναν οι καταναλωτές στο ελληνικό βαμβάκι, τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό. Οι ελληνικές ποικιλίες διακρίνονται για το μήκος, την εξαιρετικά λεπτότητα και την ικανοποιητική αντοχή. Όμως η υψηλή κλωσιμότητα των ελληνικών ποικιλιών, κάνει το ελληνικό βαμβάκι περιζήτητο στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Το ελληνικό βαμβάκι απέκτησε εξαιρετική φήμη για την ποιότητά του και έτσι η Ελλάδα αν και βρίσκεται στο τελευταίο όριο της ζώνης βαμβακιού, κατόρθωσε να έχει υψηλές στρεμματικές αποδόσεις και εξαιρετική ποιότητα. Μέχρι το 1990 η ποιότητα του ελληνικού ήταν μεταξύ των πρώτων στην παγκόσμια αγορά και η ζήτηση του προϊόντος μεγάλη. Από το 1990 η κατάσταση άλλαξε δραματικά σε βάρος του προϊόντος, με αποτέλεσμα να αυξηθούν οι εισαγωγές υψηλής ποιότητας βαμβακιού από το εξωτερικό και επιπλέον να μειωθεί αντίστοιχα η ζήτηση του ελληνικού βαμβακιού στην παγκόσμια αγορά. Μέχρι το 1990 εισάγονταν μικρές σχετικά ποσότητες χαμηλής κυρίως ποιότητα, ενώ σήμερα εισάγονται σημαντικές ποσότητες βαμβακιού με υψηλή ποιότητα και ασφαλώς με υψηλές τιμές. Η κατάσταση

αυτή οφείλεται στο μεγάλο αριθμό ποικιλιών που καλλιεργούνται στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια και δυσχεραίνουν την τυποποίηση του προϊόντος. Όταν καλλιεργείται ένας μικρός αριθμός ποικιλιών, τα τυχόν προβλήματα ποιότητας οφείλονται μόνο στην επίδραση των συνθηκών του περιβάλλοντος, ενώ σήμερα προστίθενται τα προβλήματα από την ανάμειξη πολλών ποικιλιών που δεν συνδυάζονται μεταξύ τους. Πολλές από τις εισαγόμενες ποικιλίες δεν είναι κατάλληλες για το κλίμα μας, αλλά και σε πολλές περιπτώσεις τα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους δεν ταιριάζουν με αυτά του ελληνικού βαμβακιού. Επιπλέον, η μη ύπαρξη κατάλληλης υποδομής για αποθήκευση οδηγεί στην απευθείας μεταφορά του από το χωράφι στα εκκοκκιστήρια και τελικά στην υποβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος.

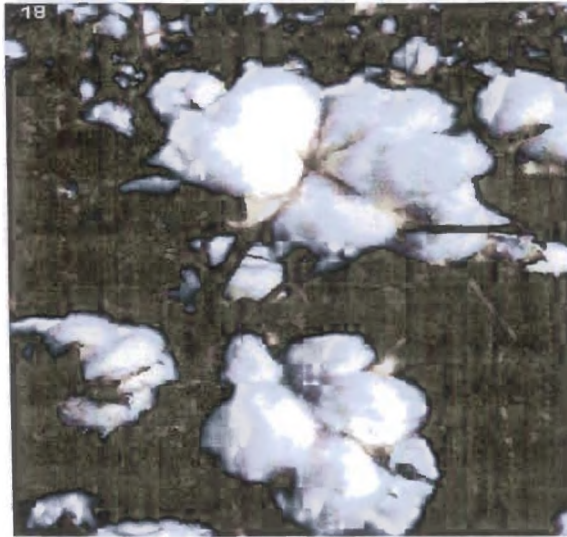
Η έλλειψη τυποποίησης αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του marketing, που καλείται να αντιμετωπίσει το ελληνικό βαμβάκι. Η πανσπερμία πολλών ποικιλιών και ο μη διαχωρισμός τους κατά τη διάρκεια της εκκόκκισης, καταστούν δύσκολη έως αδύνατη την τυποποίηση με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η διαπραγμάτευση του προϊόντος και τελικά να αποβαίνει σε βάρος του πωλητή και ειδικά του εξαγωγέα.

2.5 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΔΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Οι παράγοντες που επιδρούν στην ανάπτυξη του βαμβακιού είναι:

- A) Κλίμα
- B) Έδαφος
- Γ) Φως
- Δ) Θερμοκρασία
- Ε) Υγρασία

Πιο αναλυτικά: A) Οι κλιματικές συνθήκες που επικρατούν κατά τη διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου του βαμβακιού, είναι μέγιστης σημασίας για τη ανάπτυξή του, γιατί στη χώρα μας η βαμβακοκαλλιέργεια βρίσκεται σε οριακή ζώνη.

Το βαμβάκι απαιτεί παρατεταμένη βλαστική περίοδο και σχετικά υψηλές θερμοκρασίες, ώστε να συμπληρώσει τον βιολογικό του κύκλο, να ωριμάσει κανονικά και να δώσει υψηλά παραγωγή.

Οι άστατες καιρικές συνθήκες (χαμηλές θερμοκρασίες, συννεφίες με βροχή, χιόνια και αποξηραντικοί άνεμοι) που επικρατούν στη χώρα μας κατά τις κρίσιμες περιόδους της άνοιξης (σπορά-φύτρωμα) και του φθινοπώρου (ωρίμανση-άνοιγμα), μικραίνουν την διάρκεια της βλαστικής περιόδου και επηρεάζουν την παραγωγικότητα της βαμβακοκαλλιέργειας.

Το βαμβάκι ευδοκίμει σε περιοχές όπου η μέση θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξύ 24-26° C, γι' αυτό και στα εύκρατα κλίματα υποφέρει στην αρχή και στο τέλος του βιολογικού κύκλου. Σε χαμηλές θερμοκρασίες παρατηρείται διακοπή της ανάπτυξης.

Η άριστη θερμοκρασία φυτρώματος είναι 30-34° C, η μέγιστη 40° C και η ελάχιστη 14° C. Το βαμβάκι αναπτύσσεται πολύ καλά σε περιοχές με ζεστό καλοκαίρι, χωρίς βροχές, με μικρές διακυμάνσεις θερμοκρασίας μεταξύ ημέρας και νύχτας με υψηλή εδαφική υγρασία και με φθινόπωρο ξηρό και θερμό. Το κλίμα της Ελλάδας χαρακτηρίζεται σαν Μεσογειακό, η πολυμορφία όμως του Ελληνικού ανάγλυφου διαμορφώνει πολλά τοπικά μικροκλίματα. Το βαμβάκι στην Δυτική Ελλάδα καλλιεργείται στις περιοχές Ηλείας, Μεσολογγίου, Βόνιτσας, Άρτας και Πρέβεζας. Η Δυτική Ελλάδα ονομάζεται και Δυτική Ζώνη. Το κλίμα της ζώνης αυτής είναι σημαντικά διάφορο από την υπόλοιπη Ελλάδα.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται οι μέσες μηνιαίες βροχοπτώσεις σε χιλιοστά στις περιοχές του Μεσολογγίου και της Άρτας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΡΕΙΟΧΕΣ	Ιαν.	Φεβρ.	Μάρτ.	Απρ.	Μάιος	Ιούν.	Ιούλ.	Αύγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.
Μεσολόγγι	101.0	82.0	72.0	46.0	38.0	16.0	5.0	6.0	20.0	97.0	122.0	133.0
Άρτα	144.0	124.0	103.0	76.0	66.0	28.0	10.0	11.0	42.0	147.0	153.9	174.0

► Η μέση ετήσια μηνιαία βροχόπτωση σε χιλιοστά για την περιοχή του Μεσολογγίου είναι 737.0 και για την περιοχή της Άρτας είναι 1078.0 χιλιοστά.

Τέλος, το βαμβάκι καλλιεργείται και σε άλλες περιοχές όπως: Θεσσαλία, Μακεδονία, Θράκη, Ανατολική Στερεά Ελλάδα, Ανατολική Πελοπόννησο, τα νησιά του Αιγαίου, Κρήτη, Βοιωτία, Φθιώτιδα και Σκάλα-Λακωνίας.

Β) Το βαμβάκι αναπτύσσεται καλύτερα σε εδάφη αμμοαργιλώδη ή αργιλοαμμώδη, βαθιά, με ΡΗ μεταξύ 6 και 6,5 μέσης γονιμότητας.

Όταν ένα χωράφι προετοιμάζεται για καλλιέργεια βάμβακος, η υφή που θα πάρει έχει μεγάλη σημασία για την επιτυχία στο φύτευμα. Σκληροί εδαφικοί ορίζοντες μειώνουν την απόδοση σχεδόν ανάλογα με την σκληρότητά τους. Η καλλιέργεια πρέπει να γίνει σε σύντομο χρονικό διάστημα, ώστε το έδαφος να μην είναι ούτε πολύ υγρό ούτε πολύ ξερό. Τέλος, μεγάλη σημασία για την υφή του χωραφιού την άνοιξη, έχουν οι καιρικές συνθήκες το χειμώνα.

Γ) Το βαμβάκι για να ευδοκιμήσει θέλει πολύ ήλιο. Το φως είναι απαραίτητο για την φωτοσύνθεση που γίνεται τις πρωινές ώρες.

Δ) Το φύτευμα του βαμβακόσπορου και η πρώτη ανάπτυξη των βαμβακόφυτων, επηρεάζονται πάρα πολύ από τη θερμοκρασία του εδάφους. Θερμοκρασίες αέρα γύρω στους 16° C συμβάλλουν πολύ, λίγο ή καθόλου στην ανάπτυξη του βαμβακόφυτου, ενώ θερμοκρασίες πάνω από 38° C είναι δυσμενείς για το φυτό, ιδιαίτερα αν διατηρούνται πολλές μέρες. Τέλος, η θερμοκρασία επηρεάζει πολύ την τελική παραγωγή.

Ε) Οι ανάγκες σε νερό του βαμβακόφυτου, διαφέρουν πολύ ανάλογα με το κλίμα, την ποσότητα και την συχνότητα των ποτισμάτων. Με την ανάπτυξη του φυτού αλλάζουν οι απαιτήσεις σε νερό, όχι μόνο επειδή αυξάνεται αυτό, αλλά επειδή μεταβάλλονται και οι συνθήκες του περιβάλλοντος. Η έλλειψη νερού είναι ένας από τους πιο σπουδαιότερους παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη του βαμβακιού.

Οι κυριότεροι τρόποι ποτίσματος είναι:

- ❖ Τεχνητή βροχή
- ❖ Υπεδάφιο πότισμα
- ❖ Πότισμα με αυλάκια
- ❖ Επιφανειακό πότισμα
- ❖ Πότισμα με σταγόνα (Στάγδην άρδευση)

2.6 ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Στον εικοστό αιώνα παρατηρούνται εντυπωσιακές μεταβολές στην παραγωγή του βαμβακιού. Σ' αυτό συντέλεσαν, η μοντέρνα καλλιέργεια του βαμβακιού και αλματώδης εξέλιξη της εκκόκκισης και της κλωστικής. Το βαμβάκι έπαιζε και παίζει έναν σπουδαίο ρόλο στην οικονομία αλλά και στην πολιτική του κόσμου. Παρά τον ανταγωνισμό των τεχνητών υλών, η παγκόσμια κατανάλωση του βαμβακιού αυξάνεται. Τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε μεγάλη επέκταση της καλλιέργειας και για πολλές χώρες το βαμβάκι θεωρείται το πρώτο γεωργικό προϊόν.

Στην Ευρώπη καλλιεργείται στην Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία και Αλβανία. Το 90% όμως περίπου της παραγωγής προέρχεται από οκτώ χώρες. Το βαμβάκι είναι φυτό των τροπικών περιοχών και δεν αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες. Με την ανάπτυξη όμως κατάλληλων ποικιλιών και τεχνικής, η καλλιέργειά του επεκτάθηκε και σε βορειότερες περιοχές.

Το βαμβάκι είναι το πρώτο γεωργοβιομηχανικό εθνικό προϊόν της χώρας μας. Είναι δυναμική καλλιέργεια και πολύτιμη πρώτη ύλη. Τα Ελληνικά βαμβακερά νήματα, λόγω της κλωστικής τους υπεροχής, είναι περιζήτητα στη διεθνή αγορά. Αυτό συνέβαλλε στη μεγάλη ανάπτυξη της βιοτεχνίας και βιομηχανίας ετοιμών βαμβακερών ειδών που κατέχουν μία από τις πρώτες θέσεις στη σειρά εξαγωγίμων προϊόντων της χώρας μας.

Ο «πλούτος» όμως που έφερε το βαμβάκι, συνοδεύεται με ένα γενικότερο εφησυχασμό και περιορίζει στο ελάχιστο το ενδιαφέρον για αναζήτηση τρόπων βελτιστοποίησης των οικονομικών αποτελεσμάτων.

Στα πλαίσια, βέβαια, των νέων ανταγωνιστικών συνθηκών που διαμορφώνονται στην παγκόσμια αγορά και της τάσης που υπάρχει στην Ε.Ε. για όλο και μεγαλύτερο περιορισμό των δαπανών στήριξης των αγροτικών προϊόντων, ο εφησυχασμός δε δικαιολογείται. Γι' αυτό και ο κόσμος της βαμβακοκαλλιέργειας θα πρέπει να ενδιαφερθεί έγκαιρα για τις απαραίτητες βελτιώσεις που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα του προϊόντος στη διεθνή αγορά και θα διασφαλίσουν καλύτερα το εισόδημα του παραγωγού.

Ωστόσο, οι όποιες βελτιώσεις επιδιωχτούν από εδώ και πέρα, προϋποθέτουν τη στενή συνεργασία όλων όσων δραστηριοποιούνται στον τομέα: βαμβακοπαραγωγών, εκκοκιστών, εκπροσώπων της κλωστοϋφαντουργίας, ερευνητικών ιδρυμάτων, ειδικών συμβούλων, ώστε να καθοριστούν από κοινού στόχοι που θα είναι αποδεκτοί και δεσμευτικοί για όλους. Και αυτό, γιατί φαίνεται να υπάρχουν μεταξύ των επιμέρους κρίκων της παραγωγικής αλυσίδας, αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα με τη στενή έννοια του όρου βέβαια, που αν δεν παραμερισθούν, θα συνεχίσουν να διατηρούν ένα κλίμα αβεβαιότητας για το μέλλον που θα ενθαρρύνει τον καιρδοσκοπισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑΤΑ: 1. ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
2. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (κιλά)	ΣΤΡΕΜ. ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/στρέμ ματα)	ΤΙΜΗ (δραχμές/κ ιλό)	ΑΚΑΘ.ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε δραχμές)
1998	4.070.000	1.170.000.000	287,47	275,00	321.750.000.000
1997	3.861.000	1.059.000.000	274,28	295,00	312.405.000.000
1996	4.282.330	962.000.000	224,64	294,31	283.126.220.000
1995	4.406.000	1.250.000.000	283,70	277,82	247.275.000.000
1994	3.826.000	1.184.000.000	309,46	288,13	341.145.920.000
1993	3.516.000	986.000.000	280,43	276,76	272.885.360.000
1992	3.212.000	815.000.000	253,74	262,32	213.790.800.000
1991	2.330.000	680.000.000	291,85	238,78	162.370.400.000
1990	2.680.000	663.032.000	247,40	182,75	121.169.098.000
1989	2.800.000	828.944.000	296,05	159,90	132.548.145.600
1988	2.560.000	749.807.000	292,89	137,69	103.240.925.830
1987	2.020.000	571.052.000	282,70	133,05	75.978.468.600
1986	2.100.000	623.592.000	296,95	113,87	71.008.421.040
1985	2.090.000	526.045.000	251,70	109,82	57.770.261.900

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

3.1 ΕΚΚΟΚΚΙΣΜΟΣ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΣΗ-ΕΚΚΟΚΚΙΣΤΗΡΙΑ

Μέχρι τα μέσα του 18^{ου} αιώνα το νήμα και το ύφασμα γίνονται με πρωτόγονα εργαλεία. Το 1785 όμως ο κληρικός Edmund Cartwright σχεδίασε ένα απλό εργαλείο που στην αρχή λειτούργησε με ζωική κίνηση. Στην συνέχεια λειτούργησε με ατμοκίνηση.

Στην αρχή οι Άγγλοι δεν εξήγαγαν τις μηχανές που εφεύραν οι ίδιοι. Με τις μηχανές αυτές τα υφάσματα ήταν καλύτερα και φθηνότερα από ότι σε άλλες χώρες. Για αυτό και η κλωστοϋφαντουργία στην Αγγλία έφτασε σε μεγάλη ακμή και τα κέρδη ήταν τεράστια. Σε διάφορες χώρες που καλλιεργούσαν βαμβάκι παρουσιάζονταν διάφορα προβλήματα ως προς το πώς να χωρίζουν εύκολα τις ίνες από το σπόρο, να κάνουν δηλαδή εκκοκκισμό. Η δουλειά γινόταν τότε με το χέρι. Ήταν πολύ κουραστική και χρειαζόταν τεράστιο χρόνο.

Ένα μικρό πρωτόγονο εργαλείο που μοιάζει σαν σημερινό εκκοκκιστήριο με κυλίνδρους κάνει την εμφάνισή του. Το 1796 ο Hodgen Holmes εφεύρε το πρώτο πριονωτό εκκοκκιστήριο. Το βαμβάκι τώρα μπορούσε να παραχθεί πιο φθηνά από τις άλλες κλωστικές ίνες.

Αυτή η “πρωτόγονη” εφεύρεση υπήρξε ο καταλύτης στην εξέλιξη από την χειρονακτική εργασία στην εκβιομηχάνιση της κλωστικής επεξεργασίας του βαμβακιού, γεγονός που με την σειρά του οδήγησε στην παραγωγή υφασμάτων με ταχύτερο και οικονομικά συμφερότερο τρόπο.

Μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα χρησιμοποιούνται εκκοκκιστικές μηχανές με 40 προϊόντα, τροφοδοτούνται με το χέρι και κινούνται με μουλάρια ή νερό. Στα 1830 άρχισαν να δημιουργούνται μεγάλες βιομηχανίες. Αργότερα εφευρέθηκαν διάφορα μηχανήματα (μεταφορά βαμβακιού με αέρα, διαχωριστής, τροφοδότης, διανομέας, αγωγός εκκοκκισμένων κ.ά.) που

επέτρεψαν τη λειτουργία περισσότερων μηχανών σε συνεχή λειτουργία. Οι βελτιώσεις των εκκοκκιστικών μηχανημάτων και η εφεύρεση νέων, οδήγησαν στη δημιουργία των σύγχρονων εκκοκκιστηρίων μεγάλης απόδοσης (200-300 τόνοι σύσπορου το 24ωρο).

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Η σπορά γινόταν με τα ζώα και η καταστροφή των αγριόχορτων με το χέρι ή το ιπποσκαλιστήρι, ενώ η λίπανση ήταν πολύ περιορισμένη. Από το 1935 και μετά αυξάνεται η χρήση των λιπασμάτων και η ποτιστική καλλιέργεια ενώ αρχίζει έστω και στοιχειωδώς, η καταπολέμηση των εχθρών. Οι ασθένειες και τα έντομα εξακολουθούν να προκαλούν μεγάλες ζημιές (10-35% της συνολικής παραγωγής χάνεται κάθε χρόνο) που θα μπορούσαν να μειωθούν με τη δημιουργία ανθεκτικών ποικιλιών. Σαν συνέπεια αυτών ήταν η προοδευτική αύξηση των στρεμματικών αποδόσεων. Λίγο πριν από τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο αρχίζουν οι πρώτες προσπάθειες για την εκμηχάνιση της καλλιέργειας. Μετά τον πόλεμο προχωρεί γρήγορα και σε μερικές χώρες η εκμηχάνιση είναι πλήρης. Η σπορά γίνεται με σπορείς ακριβείας, τα αγριόχορτα καταπολεμούνται με ζιζανιοκτόνα, τα έντομα με φάρμακα και η συγκομιδή γίνεται με συλλεκτικές μηχανές.

2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΚΚΟΚΚΙΣΤΗΡΙΟΥ

Αρχίζοντας με το σύστημα τροφοδοσίας, το βαμβάκι εισέρχεται με μία από τις τρεις μεθόδους:

- A) Χειροκίνητο απορροφητήρα
- B) Υδραυλικό σύστημα απορροφητήρα
- Γ) Ταινία μεταφοράς

Κάθε μία από αυτές τις μεθόδους λαμβάνει και αυτόματα τροφοδοτεί το σύσπορο βαμβάκι μέσα στο εκκοκκιστήριο.

Όταν ένα από αυτά τα τρία συστήματα χρησιμοποιείται, το βαμβάκι κινείται με βοήθεια αέρα στο σύστημα αυτόματης τροφοδοσίας του εκκοκκιστηρίου.

Το σύστημα αυτόματης τροφοδοσίας συνηθίζεται να λαμβάνει ανοιχτό και μηχανικά μαζεμένο βαμβάκι, από μια γραμμή ζεστού αέρα κάτω από το δάπεδο. Ο ζεστός αέρας και το σύσπορο βαμβάκι μεταφέρονται μέσα στον πύργο ξηράνσεως του πρώτου σταδίου, όπου ένα μεγάλο μέρος της πλεονάζουσας υγρασίας χάνεται, προετοιμάζοντας το σύσπορο βαμβάκι για το πρώτο στάδιο προκαθορισμού που απομακρύνει μεγάλα σκουπίδια όπως φύλλα, περικόρπια καρυδιών κ.ά. Αυτό πραγματοποιείται από ένα επικλινές καθαριστήριο και από το καθαριστήριο Stick Machine που απομακρύνει τα μεγαλύτερα των σκουπιδιών.

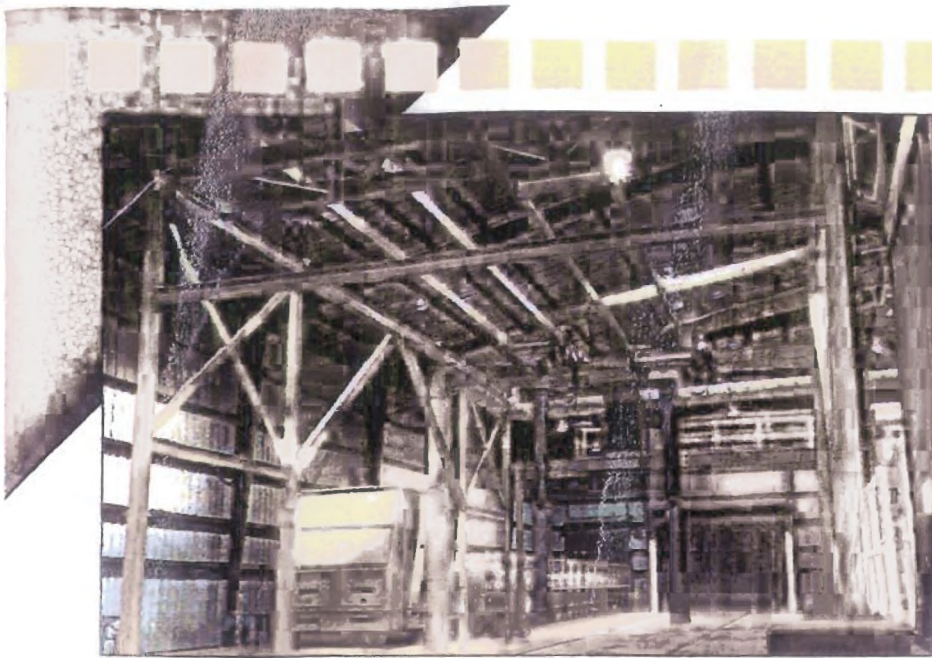
Το σύσπορο βαμβάκι μεταφέρεται με σύστημα θερμού αέρα πάλι και περνά στον πύργο ξηράνσεως του δεύτερου σταδίου, για να χάσει και άλλο μέρος της υγρασίας του πριν μεταφερθεί στο δεύτερο στάδιο προκαθορισμού που περιλαμβάνει ξανά ένα επικλινές καθαριστήριο και ένα καθαριστήριο Impack (μεγαλύτερη κλίση από επικλινές), τα οποία απομακρύνουν τα λεπτότερα σκουπίδια.

Το καθαρό, ξερό βαμβάκι μεταφέρεται με έναν κοχλία ή μεταφορική ταινία και διανέμεται στον τροφοδότη των εκκοκκιστικών μηχανών, ο οποίος καθαρίζει το βαμβάκι από λεπτά σκουπίδια πριν εισέλθει στις εκκοκκιστικές μηχανές, όπου ο σπόρος και η ίνα διαχωρίζονται.

Ο σπόρος και τα σκουπίδια μεταφέρονται ξεχωριστά από κοχλίες κάτω από το δάπεδο. Το εκκοκκισμένο βαμβάκι κινείται με σύστημα αέρα από τις μηχανές στο φυγοκεντρικό εκκοκκιστήριο, όπου ανώριμες ίνες, μικρά κομμάτια σπόρου που έχουν παραμείνει στο εκκοκκισμένο βαμβάκι και μικρά ξυλαράκια, απομακρύνοντας τη φυγόκεντρο δύναμη. Το εκκοκκισμένο βαμβάκι μετά, κινείται με το σύστημα αέρα στα καθαριστήρια με τους κυλίνδρους πριονιών για τον τελικό καθαρισμό.

Στη συνέχεια, το καθαρισμένο εκκοκκισμένο βαμβάκι μεταφέρεται με το σύστημα αέρα στον συμπυκνωτή, όπου το βαμβάκι παίρνει το σχήμα ομοιόμορφης βάτας και διοχετεύεται στη γλύστρα. Από εκεί, εισέρχεται στην πρέσα όπου συμπιέζεται με πολλή μεγάλη δύναμη, δέχεται με σύρματα συσκευάζεται σε πλαστικές σακούλες συνήθως και γίνεται δέμα.

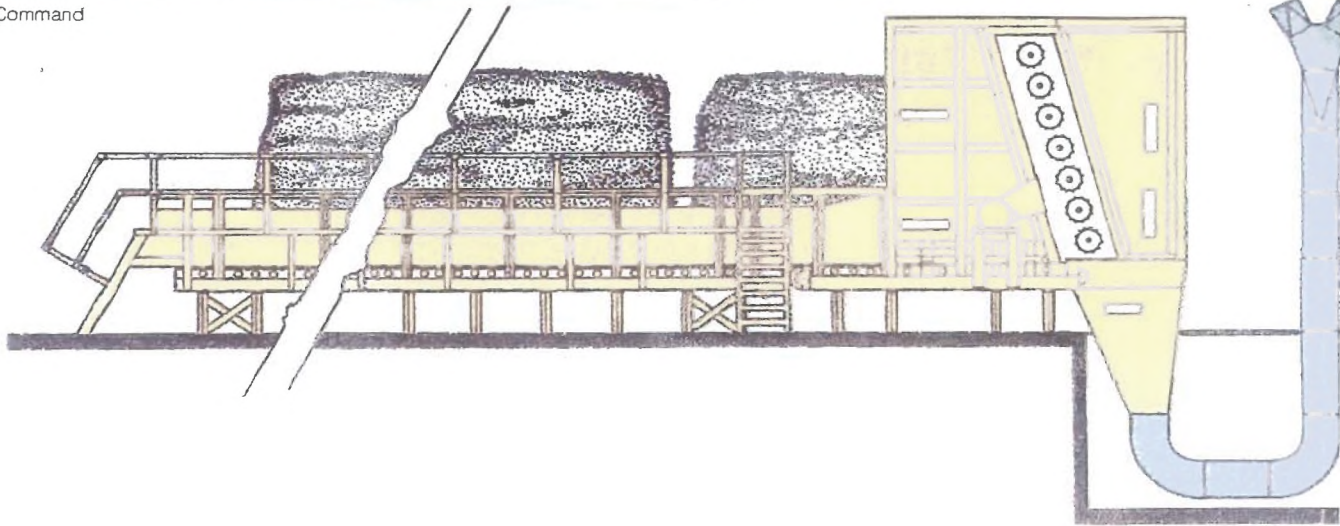
Στην επόμενη σελίδα ακολουθεί σχεδιάγραμμα με την λειτουργία του εκκοκκιστηρίου.

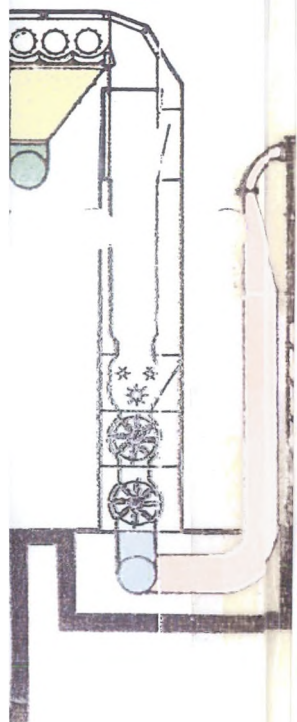
Suction Command

1

2

Λειτουργία του Εκφοκιστήριου

3.2 ΕΜΠΟΡΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

● Η ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΚΚΟΚΙΣΜΕΝΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Το βαμβάκι σήμερα αποτελεί μία από τις σπουδαιότερες καλλιέργειες στη χώρα μας αφού αποδίδει σημαντικό γεωργικό εισόδημα σε ένα μεγάλο βαθμό αγροτικών νοικοκυριών και συγχρόνως αποτελεί τη βασική πρώτη ύλη μιας σειράς μεταποιητικών βιομηχανιών. Η Ελλάδα αποτελεί τη μεγαλύτερη βαμβακοπαραγωγό χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεισφέροντας το 76% περίπου της ευρωπαϊκής παραγωγής ενώ ταυτόχρονα βρίσκεται στη 10^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη των βαμβακοπαραγωγών χωρών. Η μεγάλη, όμως μεταβλητότητα των τιμών του βαμβακιού που υπάρχει τόσο στη διεθνή αγορά όσο και στην ελληνική, απαιτεί μία βαθύτερη γνώση του όλου θέματος των τιμών του προϊόντος, έτσι ώστε να μπορεί να γίνεται σωστή εκτίμηση των παραμέτρων που τις επηρεάζουν. Βέβαια, η προσέγγιση των σημαντικότερων παραμέτρων της διακίνησης του βαμβακιού κατά χώρα και παγκοσμίως που υπόκεινται σε αστάθμητες αποφασιστικές μεταβολές, αποτελεί πολυεπίπεδο αντικείμενο συνεχούς επίκαιρης και έγκυρης παρακολούθησης καθώς και άμεση μελέτη, ανάλυση και αξιολόγηση της εξέλιξής τους. Ο λόγος είναι προφανής αφού επηρεάζουν άμεσα τη διακύμανση των τιμών του προϊόντος και συνεπώς και το προσδοκώμενο οικονομικό αποτέλεσμα και όφελος. Μια προσέγγιση σε αυτό το θέμα προϋποθέτει την επισταμένη παρακολούθηση μιας σειράς μεταβλητών, οι βασικότερες των οποίων είναι οι ακόλουθες:

A. Η διεθνής αγορά εκκοκκισμένου βαμβακιού του Liverpool καθώς και οι τιμές των δεικτών του A και B.

B. Η χρηματιστηριακή αγορά βαμβακιού στη Ν. Υόρκη.

Γ. Τα χαρακτηριστικά του παγκοσμίου ισοζυγίου βαμβακιού.

Δ. Η διαμόρφωση της κοινοτικής ενίσχυσης σύσπορου βαμβακιού.

Οι βασικότερες μεταβλητές που συνθέτουν τη διεθνή, αλλά και την ελληνική αγορά βαμβακιού έχουν αναλυτικά ως εξής:

A. ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ ΕΚΚΟΚΚΙΣΜΕΝΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ LIVERPOOL ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ A ΚΑΙ B

Στην αγορά του Liverpool ένα από τα κυριότερα κέντρα βαμβακιού στην Αγγλία, προσφέρονται τιμές εκκοκκισμένου βαμβακιού προελεύσεως διαφόρων χωρών όπως Ελλάδος, Ισπανίας, Ουζμπεκιστάν, Συρίας, Δυτ. Αφρικής, Μεξικού, Αυστραλίας, Καλιφόρνιας, Πακιστάν, Τουρκίας, Ινδίας, Κίνας κ.ά. Προσφέρονται δηλαδή προς πώληση ποσότητες εκκοκκισμένου βαμβακιού από τις κυριότερες χώρες παραγωγής παγκοσμίως. Οι πέντε φθηνότερες προσφερόμενες τιμές εκκοκκισμένου βαμβακιού ποιότητας 5/28 mm, σε ημερήσια βάση, συνθέτουν ένα δείκτη που στο Liverpool του έχουν δώσει την ονομασία ΔΕΙΚΤΗΣ A. Δηλαδή ο δείκτης A Liverpool είναι εξ' ορισμού ο μέσος αριθμητικός όρος των πέντε φθηνότερων τιμών από συγκεκριμένη λίστα αγορών βαμβακιού για εγγύς φορτώσεις.

Η τιμή του δείκτη αυτού, που εκφράζεται σε μονάδες του δολαρίου των Η.Π.Α. και ειδικότερα σε cents ανά Libra, ασκεί καθημερινά αποφασιστική επιρροή στη διαμόρφωση των τιμών πωλήσεως εκκοκκισμένου βαμβακιού. Η μετατροπή της τιμής του δείκτη σε cents ανά κιλό γίνεται με τον πολλαπλασιασμό της επί το συντελεστή 2,20462. Π.χ., αν ο "A" είναι 56,55 cents/Libra είναι και 124,671 cents/κιλό. Έτσι συναντάμε εκτενώς στην αγορά (διεθνή και ελληνική) τις συμφωνίες μελλοντικών παραδόσεων ποσοτήτων βαμβακιού (προπωλήσεις) με βάση το ΔΕΙΚΤΗ A που θα έχει προσδιοριστεί σε μια μελλοντική ημερομηνία και με μια απόκλιση προς τα επάνω ή προς τα κάτω μερικών μονάδων, αναλόγως της τάσεως της αγοράς αναγκών κλπ. Με το ίδιο σκεπτικό στο Liverpool έχει καθοριστεί και ο ΔΕΙΚΤΗΣ B για ποιότητα 5,5-6/26 mm με τη διαφορά όμως ότι οι τιμές που τον συνθέτουν είναι οι τρεις φθηνότερα προσφερόμενες διεθνώς τιμές (και όχι οι πέντε όπως στο ΔΕΙΚΤΗ A). Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι σε αρκετές εμπορικές περιόδους είναι δυνατόν να μην υφίσταται προσφερόμενες τιμές για προϊόν ίδιων προδιαγραφών, οπότε ο μέσος όρος εξάγεται και με προσφερόμενη τιμή υψηλότερη των συνήθων με αποτέλεσμα να σημειώνονται εξάρσεις της μέσης τιμής του ΔΕΙΚΤΗ A χωρίς όμως η άνοδος αυτή να αντιπροσωπεύει ουσιαστική μεταβολή των παραμέτρων (παραγωγή, κατανάλωση) της διεθνούς αγοράς βαμβακιού.

B. Η ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΣΤΗ Ν. ΥΟΡΚΗ

Το χρηματιστήριο βαμβακιού στη Ν. Υόρκη ιδρύθηκε το 1870 με σκοπό να ικανοποιήσει τις ανάγκες για μια αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων που προκύπτουν στη διεθνή αγορά βαμβακιού από τη μεγάλη μεταβλητότητα των τιμών, λόγω της αδυναμίας πρόβλεψης της εξέλιξής τους. Η αβεβαιότητα, λοιπόν, ως προς το ύψος της τιμής του εκκοκκισμένου βαμβακιού επέβαλε τη χρησιμοποίηση των παράγωγων προϊόντων με αντικειμενικό στόχο να συμβάλλουν, εάν όχι στην εξάλειψη τουλάχιστον στη μείωση των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Μια βασική διάκριση των παράγωγων προϊόντων στο χρηματιστήριο βάμβακος στη Ν. Υόρκη, είναι τα: α) **προθεσμιακά συμβόλαια βαμβακιού (futures)**, β) τα **Δικαιώματα Βάμβακος (options)**.

➤ **Προθεσμιακό συμβόλαιο βαμβακιού (futures)** χαρακτηρίζεται μια εμπορική πράξη μεταξύ δύο συμβαλλόμενων μερών, τα οποία συμφωνούν να πραγματοποιήσουν σε μια προκαθορισμένη μελλοντική ημερομηνία την αγοραπωλησία συγκεκριμένης ποσότητας από καθορισμένο τόπο παράδοσης και με προσδιορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά ενώ η τιμή του συμβολαίου προσδιορίζεται από την εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησής του.

Η πραγματική, όμως, εκτέλεση ενός προθεσμιακού συμβολαίου την καταλυτική του ημερομηνία πολύ συχνά δεν ολοκληρώνεται αφού αντικειμενικός στόχος της συνάψεως του, δεν είναι η μελλοντική πώληση η απόκτηση ποσοτήτων βαμβακιού, όσο η διαχείριση των κινδύνων της κατοχής του. Εμφανίζονται έτσι οι κερδοσκόποι που μοναδικό σκοπό έχουν να κερδίσουν από τις συναλλαγές τους με τα προθεσμιακά συμβόλαια αναλαμβάνοντας όμως και όλους τους κινδύνους από τη μεταβλητότητα των τιμών.

Πολλές φορές, το Χρηματιστήριο Βάμβακος διανύει ευκαιριακές περιόδους εξαιτίας των κερδοσκόπων, οι οποίοι όμως με τη διαφορετική τους αντίληψη ως προς τη μελλοντική κατεύθυνση των διεθνών τιμών βαμβακιού συμβάλλουν στην αντιστάθμιση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι παραγωγοί, οι έμποροι και οι μεταποιητές.

➤ Τα Δικαιώματα Βάμβακος (options) παρέχουν στον κάτοχό τους τη δυνατότητα να αγοράσει ή να πουλήσει μια συγκεκριμένη ποσότητα βαμβακιού σε μια καθορισμένη ημερομηνία στο μέλλον και με συμφωνημένη αμοιβαία τιμή.

Γ. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

Το πλέον χρήσιμο όσο και ισχυρό κριτήριο για τη διαμόρφωση ορθής γνώμης και εκτίμησης των δεδομένων της διεθνούς αγοράς βαμβακιού που μεταβάλλονται εξαιρετικά γρήγορα όσο και απότομα και συνεπώς επηρεάζουν πολύ σημαντικά τις τιμές, είναι το παγκόσμιο ισοζύγιο του προϊόντος. Οι κυριότερες συνιστώσες αυτού του μεγέθους παγκοσμίως είναι: α) το αρχικό απόθεμα ενάρξεως της περιόδου (1^η Αυγούστου), β) η παγκόσμια παραγωγή, γ) οι συνολικές εισαγωγές. Με τις παραπάνω τρεις συνιστώσες διαμορφώνεται η συνολική εκτίμηση της διατιθέμενης ποσότητας βαμβακιού της περιόδου. Άλλες συνιστώσες είναι: α) η παγκόσμια κατανάλωση, β) οι συνολικές εξαγωγές, γ) οι απώλειες και καταστροφές. Με τις τρεις αυτές συνιστώσες διαμορφώνεται η συνολική εκτίμηση της ποσότητας βαμβακιού της περιόδου που θα χρησιμοποιηθεί / καταναλωθεί.

Ύψος αποθεμάτων στο τέλος εμπορικής περιόδου = Διατιθέμενη ποσότητα - Ποσότητα που θα καταναλωθεί

Κάτω από τις εξελίξεις στην αγορά του βαμβακιού έχει εξαιρετικά μεγάλη σημασία η ύπαρξη επίκαιρης άμεσης και σωστής πληροφόρησης γι' αυτές τις εξελίξεις από τις οποίες επηρεάζεται σειρά οικονομοτεχνικών παραμέτρων της αγοράς βαμβακιού, όπως το ύψος των τιμών, η ποιότητα του προϊόντος, ο ρυθμός κάλυψης των αναγκών, το ύψος μετακαθορισμού της κοινοτικής ενίσχυσης κλπ. Γενικά, είναι σοβαρό και απροσδιόριστο θέμα η διαχρονική αποφόρτιση του πλεονάσματος που εξαρτάται από την αστάθμητη διαχρονική πορεία περιόδου της διαθέσεως του προϊόντος, ιδιαίτερα των κυριότερων

εξαγωγικών χωρών βαμβακιού ενώ και η διεθνής αγορά των νημάτων εξακολουθεί να βρίσκεται υπό πίεση.

Γενικά οι κύριες κατηγορίες παραγωγών προϊόντων είναι:

- Προθεσμιακά συμβόλαια (forwards) και Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (futures)
- Δικαιώματα προαίρεσης (options) και ομολογοποιημένα δικαιώματα (warrants)
- Συμφωνίες ανταλλαγής (swaps)

Ένα παράδειγμα ενός βασικού παράγωγου προϊόντος, ενός forward:

Ένας αγρότης καλλιεργεί ένα μόνο προϊόν, π.χ. βαμβάκι, και όλο το εισόδημά του εξαρτάται από την τιμή του βαμβακιού. Ο αγρότης αντιμετωπίζει ένα τεράστιο κίνδυνο που προέρχεται από την πολύ ευμετάβλητη τιμή του βαμβακιού. Μια ενδεχόμενη σημαντική πτώση στην τιμή του βαμβακιού, ως τη στιγμή που η σοδειά θα είναι έτοιμη, μπορεί να επιφέρει οικονομική καταστροφή για τον αγρότη. Από την άλλη πλευρά, έχουμε τον ιδιοκτήτη ενός εκκοκκιστηρίου ή κλωστηρίου ή εμπόρου (γενικά) ο οποίος πρέπει να προμηθευτεί βαμβάκι όταν η σοδειά θα είναι έτοιμη. Αυτός αντιμετωπίζει ένα μεγάλο κίνδυνο σημαντικής μείωσης των κερδών του από μια ενδεχόμενη άνοδο της τιμής του βαμβακιού ώσπου η σοδειά να είναι έτοιμη.

Και οι δύο παραπάνω πλευρές έχουν τη δυνατότητα να ελαχιστοποιήσουν τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν. Αυτό μπορεί να γίνει με μια απλή συμφωνία: ο παραγωγός να συμφωνήσει σήμερα με το εκκοκκιστήριο ή κλωστήριο ή έμπορο (γενικά) να παραδώσει ο πρώτος στον δεύτερο συγκεκριμένη ποσότητα βαμβακιού όταν η σοδειά θα είναι έτοιμη, π.χ. σε έξι μήνες, και σε συγκεκριμένη τιμή η οποία συμφωνείται σήμερα. Την ημέρα της συμφωνίας, δεν γίνεται ανταλλαγή χρημάτων. οδο της τιμής του βαμβακιού ώσπου η σοδειά να είναι έτοιμη. Παράδοση του προϊόντος και πληρωμή θα γίνει σε έξι μήνες, όπως συμφωνήθηκε. Με αυτό τον τρόπο και οι δύο πλευρές ελαχιστοποίησαν τους κινδύνους που αρχικά αντιμετώπιζαν. Το παραπάνω forward καταδεικνύει ανάγλυφα το σημαντικότερο ίσως όφελος των παραγωγών: τη διαχείριση και τη μετακύλιση κινδύνων.

Τα Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (futures) είναι τυποποιημένα συμβόλαια και καθορίζουν την παράδοση και την πληρωμή ενός συγκεκριμένου προϊόντος μέσω ενός κεντρικού εκκαθαριστικού οίκου (clearing house). Επομένως τα παράγωγα μπορεί να διαπραγματευθούν εξωχρηματιστηριακά ή μέσα από οργανωμένη αγορά (Χρηματιστήριο).

Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (Over The Counter Derivatives/OTC) είναι διμερείς συμφωνίες οι οποίες διαπραγματεύονται ιδιωτικά και εκτελούνται εκτός οργανωμένων αγορών.

Τα χρηματιστηριακά παράγωγα (Exchange Traded Derivatives) τελούν διαπραγμάτευση στο πλαίσιο μιας οργανωμένης αγοράς.

Μία άλλη κατηγορία παράγωγων προϊόντων είναι τα Δικαιώματα Προαίρεσης (options). Τα options μπορεί να είναι είτε χρηματιστηριακά, είτε OTC. Τα options είναι συμβόλαια τα οποία προσδίδουν στον κάτοχό τους (αγοραστή) τα δικαιώματα όχι όμως και την υποχρέωση να αγοράσει (δικαίωμα κλήσης/αγοράς) ή να πουλήσει (δικαίωμα επίδοσης/πώλησης) ορισμένη ποσότητα μιας συγκεκριμένης υποκείμενης αξίας σε προκαθορισμένη τιμή και σε συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης όταν είναι ευρωπαϊκού τύπου ή οποιαδήποτε στιγμή μεταξύ της ημερομηνίας που έγινε η συμφωνία και της ημερομηνίας λήξης όταν είναι αμερικανικού τύπου.

Δ. Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΥΣΠΟΡΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Η κοινοτική ενίσχυση σύσπορου βαμβακιού αποτέλεσε τα τελευταία χρόνια, λόγω της υψηλής επιδότησης, την αιτία για μια στροφή προς επέκταση της καλλιέργειας του προϊόντος. Βέβαια, προς αυτή την κατεύθυνση συνετέλεσε και η μείωση της καλλιέργειας άλλων ανταγωνιστικών προϊόντων προς το βαμβάκι (λόγω πτώσης των τιμών τους). Ο καθορισμός της προσωρινής τιμής της κοινοτικής ενίσχυσης στη διάρκεια της εκκοκκιστικής περιόδου είναι υπόθεση πραγματικά σύνθετη και πολυπαραγωγική. Έτσι, η εξέλιξη της τιμής της είναι συνάρτηση της πορείας των τιμών του εκκοκκισμένου βαμβακιού, αλλά και του ΔΕΙΚΤΗ A Liverpool, της διακύμανσης του δολαρίου, του ευρώ αλλά και της ισοτιμίας του εθνικού μας νομίσματος ως προς το ευρώ. Προς το σκοπό αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβαίνει σε έναν θεωρητικό υπολογισμό της διεθνούς τιμής σύσπορου βαμβακιού.

Ελάχιστη πληρωτέα τιμή= Διεθνής τιμή σύσπορου βαμβακιού-Σύνολο ελάχιστης τιμής-Προσωρινή συνυπευθυνότητα

3.3 ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Οι Βιοτεχνολογικές ποικιλίες βάμβακος καλλιεργήθηκαν σε περίπου 9,7 εκατομμύρια εκτάρια σε επτά χώρες την περίοδο 2005/06, αντιπροσωπεύοντας έτσι το 28% της παγκόσμιας καλλιεργηθείσας έκτασης για την παραπάνω εσοδεία.

Η μέση απόδοση του εκκοκκισμένου βαμβακιού των βιοτεχνολογικών ποικιλιών εκτιμάται στα 967 κιλά/ εκτάριο, έναντι 725 κιλών/ εκτάριο που είναι η παγκόσμια απόδοση. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την απόδοση είναι: η διαθεσιμότητα άρδευσης, η προσβολή από έντομα, η χρήση λίπανσης κ.ά.

Παρ' όλα αυτά, οι βιοτεχνολογικές ποικιλίες εμφανίζονται να παρέχουν πλεονεκτήματα στην προσπάθεια της αύξησης της απόδοσης.

Το Βιοτεχνολογικό βαμβάκι θα αντιπροσωπεύει περίπου το 37% της παγκόσμιας παραγωγής και εμπορίας το 2005/06. Οι ΗΠΑ ήταν η πρώτη χώρα η οποία ενέκρινε τις βιοτεχνολογικές ποικιλίες για εμπορική εκμετάλλευση το 1996, και η σπαρέισα έκταση στις ΗΠΑ αυξήθηκε σε 82% των 5,5 εκατομμυρίων εκταρίων το 2005/06.

Στην Κίνα, η σπαρέισα έκταση ήταν το 70% της συνολικής έκτασης αυτή την περίοδο. Άλλες χώρες στις οποίες οι βιοτεχνολογικές ποικιλίες βάμβακος καλλιεργήθηκαν σε παραπάνω από το 50% της συνολικής έκτασης, είναι η Αυστραλία, η Κολομβία, το Μεξικό και η Νότια Αφρική.

Τέλος, στο Μεξικό η καλλιέργεια βιοτεχνολογικών ποικιλιών βάμβακος μπορεί να αποτραπεί το 2006.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Η βασική αρχή της γεωργικής βιοτεχνολογίας είναι:

“ο σπόρος είναι ο καλύτερος τρόπος για να μεταφέρουμε την τεχνολογία στο χωράφι”. Μέχρι στιγμής, οι τεχνολογίες που μεταφέρονται με το σπόρο σε εμπορική κλίμακα, από τις εταιρίες Delta & Pine Land και Monsanto, είναι το βαμβάκι που είναι ανθεκτικό σε ζιζάνια όπως κάμπιες και ονομάζεται Bollgard και το ζιζανιοκτόνο ονομάζεται Roundup Ready. Οι ποικιλίες ανήκουν στην εταιρία Delta & Pine Land, ενώ οι τεχνολογίες των γονιδίων στην εταιρία Monsanto. Οι ορολογίες Bollgard και Roundup Ready είναι οι εμπορικές ονομασίες για τις δύο τεχνολογίες που έχει αναπτύξει η Monsanto, οι απώλειες αφορούν το γενετικά τροποποιημένο βαμβάκι με αντοχή στις προσβολές από κάμπιες και στο ζιζανιοκτόνο Roundup, αντίστοιχα.

Η καλλιέργεια ποικιλιών βαμβακιού που φέρουν τις τεχνολογίες αυτές, έχει ήδη εγκριθεί και εφαρμόζεται σε εμπορική κλίμακα από το 1996 στις ΗΠΑ και έχει ήδη επεκταθεί σε πολλές άλλες βαμβακοπαραγωγικές χώρες όπως : Μεξικό, Αυστραλία, Αργεντινή, Νότια Αφρική, Κίνα.

Στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι σε εξέλιξη η διαδικασία της έγκρισης για καλλιέργεια, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, στις οποίες συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη. Εντωμεταξύ, πειράματα με ποικιλίες βαμβακιού της Delta & Pine Land που φέρουν τις τεχνολογίες Bollgard και Roundup Ready της Monsanto, έχουν αρχίσει να διενεργούνται από το 1996 στην Ισπανία και από το 1998 και στην Ελλάδα. Διευκρινίζεται, ότι αυτά τα πειράματα διενεργούνται μετά από την ειδική άδεια των αρμόδιων υπηρεσιών, σύμφωνα με προκαθορισμένα αυστηρά πρωτόκολλα πειραματισμού και κάτω από την στενή και διαρκή εποπτεία φορέων όπως : υπουργείο γεωργίας (διεύθυνση αγροτικής ανάπτυξης), οργανισμός και ινστιτούτο βάμβακος, πανεπιστήμια κλπ. Με τα πειράματα αυτά, δίνεται η δυνατότητα να αξιολογηθεί η τεχνολογία αυτή κάτω από τις τοπικές συνθήκες και μέχρι τώρα αποτελέσματα, τόσο στην Ισπανία, όσο και στην Ελλάδα κρίνονται θετικά.

4.2 ΟΙ ΝΕΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΗΓΕΤΕΣ ΣΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ

Για πρώτη φορά στα χρονικά η Κίνα, η Ινδία και το Πακιστάν είναι οι τρεις χώρες που η συνολική τους φετινή παραγωγή στο βαμβάκι θα ξεπεράσει το μισό της παγκόσμιας παραγωγής του προϊόντος, ενώ θα καταναλώσουν κοντά στα 2/3 της παγκόσμιας κατανάλωσης βαμβακιού.

Η παραγωγή βαμβακιού της Κίνας, της Ινδίας και του Πακιστάν προβλέπεται φέτος να αγγίξει τα 13 εκατομμύρια τόνους, τη στιγμή που η παγκόσμια παραγωγή του προϊόντος, σύμφωνα με τα στοιχεία της Διεθνούς Συμβουλευτικής Επιτροπής Βαμβακιού (ICAC), θα φθάσει τα 25 εκατομμύρια τόνους.

Όσον αφορά στην κατανάλωση βαμβακιού, οι τρεις αυτές χώρες αναμένεται να καταναλώσουν σχεδόν τα 2/3 της φετινής παγκόσμιας κατανάλωσης στο προϊόν, καθώς με βάση πάντα τα στοιχεία της ICAC η συνολική τους κατανάλωση προβλέπεται να φθάσει τα 16,6 εκατομμύρια τόνους, από τα 25,6 εκατομμύρια τόνοι που θα είναι η παγκόσμια κατανάλωση βαμβακιού.

Ποσοστιαία η κατανάλωση βαμβακιού σε Κίνα, Ινδία και Πακιστάν αναμένεται φέτος να φθάσει στο 65% της παγκόσμιας κατανάλωσης του προϊόντος, από 50% που ήταν το 2000.

4.3 ΟΛΗ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ

Πολλοί θεωρούν ότι το πρόβλημα με το βαμβάκι στη χώρα μας προέκυψε όταν τέσσερις αφρικανικές χώρες (Μπενίν, Τσαντ, Μαλί και Μπουργκίνα Φάσο), η οικονομία των οποίων στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στην παραγωγή βάμβακος, ζήτησαν να καταργηθούν οι επιδοτήσεις στο βαμβάκι από τις αναπτυγμένες χώρες και μέχρι την κατάργησή τους να τους δοθούν χρήματα που θα αντισταθμίσουν τα προβλήματα που τους δημιουργούν αυτές οι επιδοτήσεις.

Στο στόχαστρο της πρωτοβουλίας αυτής ήταν η πολιτική των ΗΠΑ, καθώς οι αφρικανικές χώρες θεωρούν ότι ζημιώνονται καθαρά από το αμερικανικό καθεστώς ενισχύσεων, ενώ από την Ε.Ε. οι μόνες δύο χώρες που παράγουν βαμβάκι είναι η Ισπανία και κυρίως η Ελλάδα. Η Ισπανία ήταν τότε η μοναδική χώρα που προσπάθησε να αντισταθεί, ενώ η Ελλάδα κρυβόταν πίσω από το σύμμαχο χώρα και βεβαίως οι Έλληνες παραγωγοί απλά θα αποτελούσαν τις «παράπλευρες απώλειες» που συνεπάγεται η επίθεση στην πολιτική των ΗΠΑ. Και ενώ στη διάσκεψη του ΠΟΕ(Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου) στο Κανκούν, βουλευτές π.χ. από το Μαλί μπόρεσαν να εξηγήσουν για ποιο λόγο είναι τόσο σημαντικό για τη χώρα τους το βαμβάκι, το ερώτημα που τίθεται είναι γιατί η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορεί να τα καταφέρει. Η απάντηση είναι απλή: Η μείωση της παραγωγής βάμβακος στη χώρα μας επιβλήθηκε στους Έλληνες παραγωγούς πολύ πριν από την πρωτοβουλία των αφρικανικών κρατών. Όμως η ελληνική κυβέρνηση με τις ενέργειές της επέφερε μεγάλο πλήγμα στο βαμβάκι.

4.4 Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΛΕΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΦΟΥ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΔΙΑΡΚΩΣ

Η οικονομία της Ινδίας βρίσκεται σε πλήρη άνθηση: το ποσοστό ανάπτυξης την περίοδο 2006-2007 εκτιμάται ότι θα φτάσει το 8% με 8,5%.

Το πιο πλούσιο κρατίδιο της Ινδίας είναι το Μαχαράστρα, μια από τις πιο εκβιομηχανισμένες περιοχές της χώρας, με πολλά διυλιστήρια, αρκετά πανεπιστήμια, αλλά και μακρά καλλιτεχνική παράδοση. Σε αυτό το κρατίδιο, που παίρνει το όνομα του από τους κατασκευαστές και οδηγούς αρμάτων οι οποίοι αποτελούσαν τους «μαχαράτι» (μάχιμη δύναμη), πέντε αγρότες αφαιρούν κάθε μέρα τη ζωή τους, καταπίνοντας συνήθως φυτοφάρμακα. Χίλιοι αυτόχειρες έχουν μετρηθεί φέτος εδώ, εννιά χιλιάδες τα πέντε τελευταία χρόνια σε τέσσερα κρατίδια της Ινδίας (Μαχαράστρα, Άντρα Πραντές, Καρνατάκα, Κεράλα). Σύμφωνα με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, ο πραγματικός αριθμός είναι πολύ μεγαλύτερος. Το 45% των 90 εκατομμυρίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, κάπου 650 εκατομμύρια άνθρωποι, είναι ήδη χρεωμένοι. Σ' αυτή τη χώρα η λέξη «φιλελευθεροποίηση» είναι συνώνυμη με το έγκλημα. Πριν από δύο χρόνια, η κυβέρνηση έδωσε τέλος σε ένα περιφερειακό πρόγραμμα με βάση το οποίο το Κράτος δεσμευόταν να αγοράζει το σύνολο της παραγωγής βαμβακιού σε σταθερή τιμή. Δεν έλαβε όμως παράλληλα κανένα μέτρο για να αντιμετωπίσει την εισβολή επιδοτούμενου αμερικάνικου βαμβακιού, που πωλείται στην Ινδία 40% φθηνότερα από το ντόπιο.

Το πρόβλημα δεν περιορίζεται στο βαμβάκι. Όπως εξηγεί στη Λιμπερασιόν ο καθηγητής Οικονομικών Τζαγιάτι Γκος, η γεωργία της Ινδίας δεν είναι πλέον ανταγωνιστική, αφού το κόστος παραγωγής αυξάνεται διαρκώς. Κι αυτό, εξαιτίας της εισαγωγής νέων σπόρων, των λεγόμενων cash crops, που απαιτούν περισσότερο νερό, εντομοκτόνα και λιπάσματα από τους σπόρους που καλλιεργούνται στη χώρα. Στο Μαχαράστρα, η καλλιέργεια ενός στρέμματος βαμβακιού κοστίζει σήμερα 1.100 ρουπίες (20 ευρώ), έναντι 500 ρουπιών που κόστιζε πριν από δέκα χρόνια. Και η κυβέρνηση όχι μόνο δεν

βοηθά τους αγρότες, αλλά αρνείται να τους διευκολύνει να πάρουν δάνειο από τις τράπεζες. Εκείνοι στρέφονται έτσι αναγκαστικά στους τοκογλύφους οι οποίοι συνεργάζονται στενά με τους πωλητές εισαγόμενων σπόρων και εντομοκτόνων. Χρειάζονται βαθύτερες μεταρρυθμίσεις, χρειάζεται ενίσχυση των συστημάτων άρδευσης, χρειάζεται να δοθεί έμφαση στον παραγωγό έναντι της παραγωγής.

4.5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΟΠΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ-ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ-ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ,ΙΑΠΩΝΙΑ,Ν.ΚΟΡΕΑ

Τις αγορές της Αυστραλίας, της Ιαπωνίας, της Κίνας, της Ν. Κορέας, «αποκρυπτογραφούν» οι ελληνικές επιχειρήσεις, που ήδη δραστηριοποιούνται σε αυτές, με ενθαρρυντικά-όπως προκύπτει από στοιχεία του Ελληνικού Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ)-αποτελέσματα.

Οι Ελληνικές εξαγωγές προς Κίνα το διάστημα Ιανουάριος-Οκτώβριος 2005 ανήλθαν σε 65,624 εκατομμύρια ευρώ, ξεπερνώντας το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών που πραγματοποιήθηκαν το 2004 (60,072 εκατομμύρια ευρώ).

Αυστραλία

Κοντά στο ύψος των ελληνικών εξαγωγών του 2004 ανήλθαν οι εξαγωγές προς την Αυστραλία το διάστημα Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2005, «αγγίζοντας» το ποσό των 65 εκατομμυρίων ευρώ. Το 2004 οι εισαγωγές προϊόντων από την Αυστραλία ανήλθαν σε 36,068 εκατομμύρια ευρώ.

Ιαπωνία

Στο ποσό των 34 εκατομμυρίων ευρώ διαμορφώθηκε το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών προς την Ιαπωνία το διάστημα Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2005 με μερίδιο αγοράς για το βαμβάκι 11,64% και αξία 3,905 εκατομμύρια ευρώ. Το 2004 το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών προς Ιαπωνία ανήλθε σε 58,091 εκατομμύρια ευρώ.

Ν. Κορέα

Το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών που πραγματοποιήθηκαν προς τη Ν. Κορέα το 2004 ήταν 40,302 εκατομμύρια ευρώ, ενώ το διάστημα Ιανουαρίου-

Οκτωβρίου 2005 ήταν 38 εκατομμύρια ευρώ. Το βαμβάκι βρίσκεται στη δεύτερη θέση με μερίδιο 28,73% αξίας 10,815 εκατομμυρίων ευρώ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Στοιχεία των μεγαλύτερων βαμβακοπαραγωγών χωρών του κόσμου την περίοδο 1999-2000. (Πηγή: Οργανισμός Βάμβακος: Έκθεση καλλιέργειας βαμβακιού 1999)

ΧΩΡΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΚΟΚΚΙΣΜΕΝΟΥ (τόνοι)	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΚΚΟΚΚΙΣΜΕΝΟΥ (κιλά/στρέμμα)
ΚΙΝΑ	3.900.000	37.500.000	104,5
Η.Π.Α	3.690.000	53.000.000	69,6
ΙΝΔΙΑ	2.750.000	87.300.000	31,5
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	1.800.000	28.000.000	64,3
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	1.160.000	15.000.000	77,3
ΤΟΥΡΚΙΑ	850.000	7.260.000	117,0
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	660.000	4.600.000	143,5
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	569.000	9.400.000	60,5
ΕΛΛΑΔΑ	435.000	4.295.000	101,3
ΤΟΥΡΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	280.000	5.600.000	50,0
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	228.000	2.740.000	83,2
ΣΥΝΟΛΟ	16.322.000	254.695.710	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5.1 ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αν και το βαμβάκι καταλαμβάνει μικρό ποσοστό στην τελική παραγωγή της κοινοτικής γεωργίας έχει τεράστια κοινωνικοοικονομική σημασία για τις περιοχές που καλλιεργείται.

Το βαμβάκι αποτελεί μια από τις σημαντικότερες καλλιέργειες για τη χώρα μας και στηρίζει τα εισοδήματα ολόκληρων περιοχών.

Αποτελεί θεμελιώδη πόλο οικονομικής και κοινωνικής σταθερότητας για τη Θεσσαλία, την Μακεδονία, την Στερεά Ελλάδα και την Θράκη.

Το βαμβάκι αποτελεί παραδοσιακή καλλιέργεια των περιφερειών αυτών συμβάλλοντας σημαντικά στην διατήρηση των θέσεων απασχόλησης στην ύπαιθρο και στην ζωτικότητα των αγροτικών κοινοτήτων και των αστικών κέντρων των περιφερειών αυτών.

Το 2002 στην Ελλάδα 82.000 βαμβακοπαραγωγοί παρήγαγαν 1.172.925 τόνους σύσπορου βαμβακιού που αντιστοιχεί στο 79% της συνολικής κοινοτικής παραγωγής. Οι εισροές από τον κοινοτικό προϋπολογισμό για την στήριξη του προϊόντος είναι πολύ σημαντικές και αντιστοιχούν στο 22% των συνολικών εισροών για τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα. Την περίοδο 2000-2002 ο μέσος όρος των δαπανών της Ε.Ε. για το ελληνικό βαμβάκι ήταν 590,5 εκατομμύρια ευρώ.

Μετά την αναθεώρηση του καθεστώτος ενισχύσεων το 2001 και τα σοβαρά προβλήματα που δημιουργήθηκαν, σήμερα ο τομέας φαίνεται να βρίσκεται σε μια πιο ισορροπημένη κατάσταση.

ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ

Το κοινοτικό καθεστώς του βαμβακιού εφαρμόσθηκε για πρώτη φορά πριν από 22 χρόνια με την ένταξη της Ελλάδας στην τότε Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Στηρίζεται στο Πρωτόκολλο 4 της Συνθήκης ένταξης της Ελλάδας το οποίο θεσπίζει την χορήγηση ενίσχυσης στην παραγωγή βαμβακιού με σκοπό:

- ❖ να υποστηρίζει την παραγωγή βάμβακος στις περιοχές που αυτή είναι σημαντική για τη γεωργική οικονομία
- ❖ να εξασφαλίζει ένα δίκαιο εισόδημα στους βαμβακοπαραγωγούς
- ❖ να σταθεροποιεί την αγορά μέσω της βελτίωσης των δομών στο επίπεδο της προσφοράς και της διάθεσης του προϊόντος

Από το Συμβούλιο έχουν καθορισθεί οι θεσμικές τιμές και είναι 1,063 ευρώ/κιλό η τιμή στόχου και 1,0099 ευρώ/κιλό η ελάχιστη τιμή.

**ΕΝΙΣΧΥΣΗ=ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΥ-ΔΙΕΘΝΗ ΤΙΜΗ
ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ**

Η ενίσχυση αυτή χορηγείται μέσω των εκκοκκιστηρίων και απαραίτητη προϋπόθεση για την καταβολή της είναι ο εκκοκκιστής να έχει καταβάλλει στον βαμβακοπαραγωγό τουλάχιστον την ελάχιστη τιμή. Για το σύνολο της Ε.Ε. έχει καθορισθεί μια μέγιστη εγγυημένη ποσότητα βαμβακιού ίση με 1.031.000 τόνους που έχει χωρισθεί σε εθνικές εγγυημένες ποσότητες (Ελλάδα 782.000 τόνοι και Ισπανία 249.000 τόνοι). Όταν υπάρχει υπέρβαση των ποσοτήτων αυτών επιβάλλεται συνυπευθυνότητα και μειώνεται το ποσό ενίσχυσης.

Το καθεστώς περιλαμβάνει προκαταβολές στην ενίσχυση και στις τιμές του παραγωγού με βάση τις εκτιμήσεις παραγωγής και η τελική εξόφληση των παραγωγών γίνεται με σημαντική καθυστέρηση. Από το 2001 έχει δοθεί το

δικαίωμα στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα περιορισμού της έκτασης για περιβαλλοντικούς λόγους. Οι εισαγωγές βαμβακιού στην Ε.Ε. είναι τελείως ελεύθερες και εισάγονται μεγάλες ποσότητες για την κάλυψη των αναγκών της.

5.2 ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 23/9/2003 παρουσίασε την Ανακοίνωσή της για το δεύτερο πακέτο μεταρρύθμισης της ΚΑΠ (Κοινή Αγροτική Πολιτική) που περιελάμβανε τον καπνό, το βαμβάκι και το λάδι με συγκεκριμένες μεταρρυθμιστικές κατευθύνσεις.

Το καθεστώς της ενιαίας ενίσχυσης υπολογίζεται ως εξής:

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΒΑΜΒΑΚΟΠΑΡΑΓΩΓΟΥ=ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΡΕΜΜΑΤΩΝ Χ ΠΟΣΟ ΑΝΑ ΣΤΡΕΜΜΑ
--

Το ποσό ανά στρέμμα είναι:

- A) για την Ελλάδα είναι 79,5 ευρώ
- B) για την Ισπανία είναι 128,6 ευρώ
- Γ) για την Πορτογαλία είναι 102,2 ευρώ

Η ενίσχυση για το καθεστώς της ειδικής ενίσχυσης θα χορηγείται ανά στρέμμα επιλέξιμης έκτασης βαμβακιού. Το ποσό της ειδικής ενίσχυσης ανά επιλέξιμο στρέμμα θα είναι:

- A) για την Ελλάδα είναι 59,4 ευρώ
- B) για την Ισπανία είναι 89,8 ευρώ
- Γ) για την Πορτογαλία είναι 55,6 ευρώ

Για περιβαλλοντικούς λόγους και για να περιορισθεί η έκταση που καλλιεργείται με βαμβάκι ορίζεται για κάθε κράτος μια εθνική βασική έκταση ίση με:

- A) για την Ελλάδα 3.400.000 στρέμματα
- B) για την Ισπανία 850.000 στρέμματα
- Γ) για την Πορτογαλία 3.600 στρέμματα

Αν μια χρονιά η επιλέξιμη για ενίσχυση έκταση βαμβακιού υπερβαίνει την εθνική βασική έκταση, η ειδική ενίσχυση για το κράτος θα μειώνεται αναλογικά.

Το καθεστώς της ειδικής ενίσχυσης θα συνδέεται προαιρετικά με την λειτουργία διεπαγγελματικών οργανώσεων. Για να δοθεί η δυνατότητα στους βαμβακοπαραγωγούς και στους εκκοκκιστές να βελτιώσουν την ποιότητα, προτείνεται να ενθαρρυνθεί η ίδρυση τέτοιων οργανώσεων. Η διεπαγγελματική οργάνωση θα είναι ένας φορέας με νομική προσωπικότητα συγκροτούμενος από βαμβακοπαραγωγούς και από ένα τουλάχιστον εκκοκκιστή. Θα πρέπει να έχει αναγνωρισθεί από το κράτος με βάση κριτήρια που θα θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι οργανώσεις αυτές θα χρηματοδοτούνται από τα μέλη τους και στους βαμβακοπαραγωγούς που θα συμμετέχουν θα χορηγείται βοήθημα ίσο με 1 ευρώ ανά επιλέξιμο στρέμμα.

5.3 ΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ

Οι ενισχύσεις για την παραγωγή βαμβακιού τροποποιήθηκαν ριζικά με το μερικό πέρασμα από την κοινοτική στήριξη στα εκκοκκιστήρια (65%) στην ενιαία ενίσχυση ανά αγροτική εκμετάλλευση. Ποσοστό 35% των ενισχύσεων εξακολουθεί να καταβάλλεται ως στρεμματική ενίσχυση προκειμένου να προστατευθεί η παραγωγή σε ορισμένες περιοχές. Το νέο σύστημα ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 2006. Το βαμβάκι δεν ανήκει σε καμία κοινή οργάνωση αγοράς (ΚΟΑ).

Οι ενισχύσεις στο βαμβάκι τροποποιήθηκαν ριζικά με το μερικό πέρασμα στο σύστημα της ενιαίας ενίσχυσης ανά αγροτική εκμετάλλευση. Πρόκειται για μερικό πέρασμα καθώς 35% των ενισχύσεων διατηρούνται ως στρεμματικές ενισχύσεις (άμεσες ενισχύσεις) και το υπόλοιπο 65% προορίζεται για ενιαίες ενισχύσεις.

Το πέρασμα στο νέο σύστημα ενισχύσεων υπήρξε μερικό προκειμένου να προστατευθούν ορισμένες ζώνες παραγωγής, οι οποίες διέτρεχαν τον κίνδυνο να εξαφανιστούν με την καθολική εφαρμογή του νέου συστήματος ενισχύσεων.

Οι ενισχύσεις για το βαμβάκι δεν καταβάλλονταν απευθείας στους παραγωγούς ως άμεσες ενισχύσεις αλλά χορηγούνταν έμμεσες ενισχύσεις στα εκκοκκιστήρια. Η συνολική διαθέσιμη ενίσχυση ανά εκτάριο για κάθε κράτος μέλος έχει καθοριστεί στο 35% του εθνικού μεριδίου το οποίο χορηγούνταν στους παραγωγούς εμμέσως.

Η μεταρρύθμιση του κλάδου του βαμβακιού απαιτεί ενίσχυση 22 εκατομμυρίων ευρώ για την προσαρμογή του. Αυτές οι δαπάνες θα καταλογιστούν στον προϋπολογισμό του 2007.

Αυτή η ενίσχυση, η οποία προορίζεται για προγράμματα αναδιάρθρωσης στις παραγωγικές περιοχές, θα χρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου.

Η μεταρρύθμιση των γεωργικών ενισχύσεων που αφορούν το βαμβάκι, τον καπνό, το ελαιόλαδο, τις επιτραπέζιες ελιές έγινε με διαπραγματεύσεις που αφορούσαν όλα αυτά τα προϊόντα και περιλήφθηκε στον ίδιο κανονισμό, έγινε γνωστή ως το «μεσογειακό πακέτο».

Το βαμβάκι, ο καπνός και το ελαιόλαδο παράγονται σε ορισμένες περιφέρειες οι οποίες πάσχουν από καθυστέρηση ανάπτυξης. Η μεταρρύθμιση επιδιώκει να διατηρηθούν οι καλλιέργειες σε αυτές τις περιφέρειες αποδίδοντας προτεραιότητα στο εισόδημα των γεωργών και **όχι στην ενίσχυση του προϊόντος**. Σε αυτό το πλαίσιο, ο καπνός και το βαμβάκι θα λάβουν συνδεδεμένη ενίσχυση που αποβλέπει στην προσαρμογή στο νέο σύστημα.

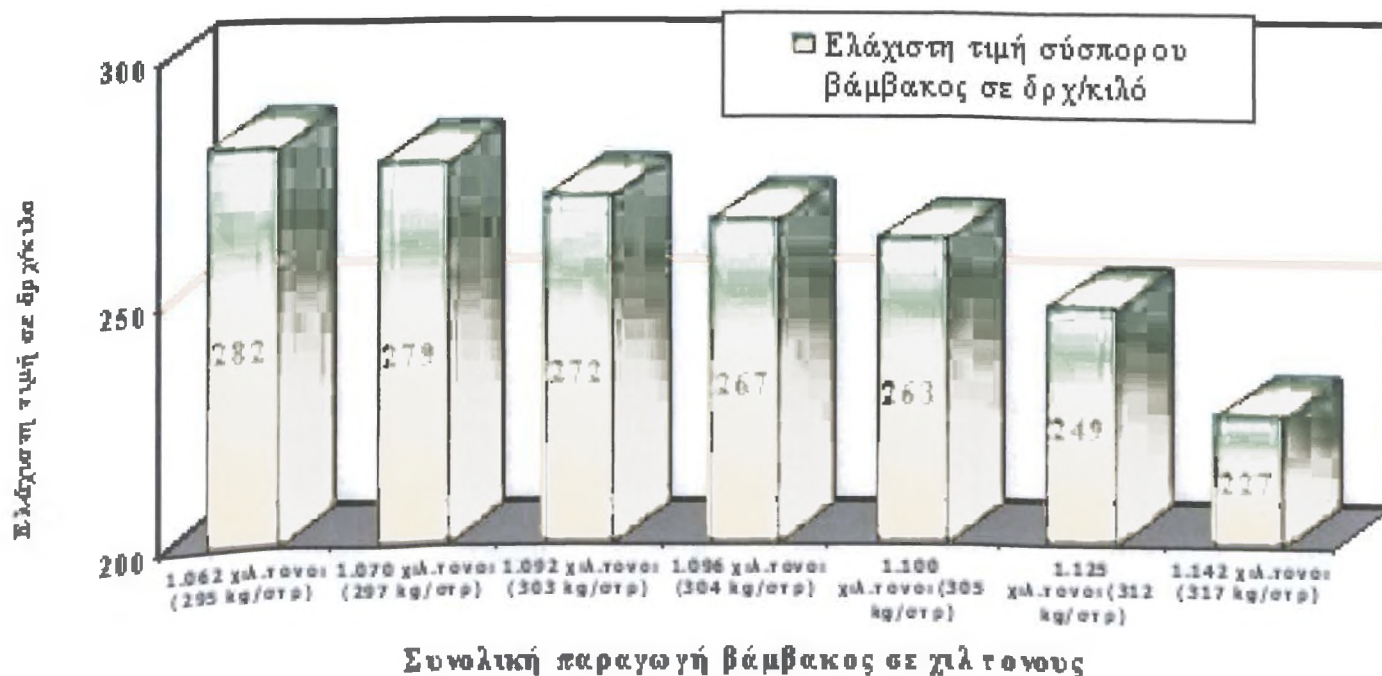
Είναι το προϊόν με τη μεγαλύτερη συνεισφορά της κοινοτικής ενίσχυσης, στη διαμόρφωση της τελικής τιμής. Το σύστημα ελλειμματικών πληρωμών το οποίο ισχύει είναι από τα καλύτερα όμως ο μηχανισμός συνυπευθυνότητας που ισχύει πάνω από τους 1.137.000 τόνους οδηγεί σε δραματική μείωση της τελικής τιμής του παραγωγού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ Ποσότητα υπό έλεγχο (τόνοι)	ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ (τόνοι)	ΣΤΡΕΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/στρέμμα)
1989	2.800.000	829.454	886.919	296
1990	2.668.343	622.844	709.871	249
1991	2.332.189	675.904	719.449	290
1992	3.310.261	750.440	760.685	227
1993	3.540.936	979.192	985.676	275
1994	3.857.461	1.184.507	1.191.757	307
1995	4.456.953	1.353.244	1.364.798	304
1996	4.286.261	962.480	927.650	225
1997	3.862.443	1.058.918	1.085.482	274
1998	4.129.143	1.183.545	1.210.900	286
1999	4.303.862	1.320.840	1.350.677	307
2000	3.900.520	1.235.002	1.272.873	317
2001	3.785.940	1.210.168	1.246.839	320

2002	3.615.452	1.137.691	1.172.925	315
2003	3.542.325	975.756	1.006.248	275

**ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΣΥΣΠΟΡΟΥ ΒΑΜΒΑΚΟΣ 2002/03
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΜΒΑΚΟΣ**

ΕΠΙΤΟΠΙΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

Διενεργούνται επιτόπιοι έλεγχοι σε ποσοστό τουλάχιστον 5% βάσει ανάλυσης κινδύνου. Στο ποσοστό του 5% συμπεριλαμβάνονται και οι παραγωγοί που έχουν επιλεγθεί από το μηχανογραφικό δείγμα της Ενιαίας Αποδεδειγμένης Ενίσχυσης.

Οι έλεγχοι αφορούν:

1. τον προσδιορισμό της ολικής και της επιλέξιμης καλλιεργηθείσας έκτασης
2. την διαπίστωση της ελάχιστης πυκνότητας των 8.000 φυτών ανά στρέμμα και την επιλεξιμότητα των χρησιμοποιηθεισών ποικιλιών βάμβακος
3. την καταλληλότητα των καλλιεργούμενων εκτάσεων για καλλιέργεια βάμβακος
4. τις εφαρμοθείσες αγρονομικές πρακτικές (συνθήκη ανάπτυξης φυτών μέχρι του σταδίου ανοίγματος του καρπού στο 50% τουλάχιστον των φυτών, άρδευση, λίπανση, ζιζανοκτονία, φυτοπροστασία κλπ).

5.4 ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ

Οι βασικοί άξονες στους οποίους στηρίζεται η πολιτική συμφωνία για το βαμβάκι είναι τρεις και είναι οι ακόλουθοι:

- 1) Η σταδιακή μείωση
 - 2) Η αποσύνδεση των ενισχύσεων από την παραγόμενη ποσότητα, με την ταυτόχρονη εισαγωγή του «Καθεστώτος Ενιαίας Ενίσχυσης»(Κ.Ε.Ε.)
 - 3) Η πολλαπλή συμμόρφωση ως προϋπόθεση της χορήγησης των ενισχύσεων με κριτήρια-σαφώς-«μη παραγωγικά» π.χ. περιβαλλοντικά, δημόσιας υγείας, υγείας των φυτών κ.ά.
- * Σε περίπτωση μη εφαρμογής της πολλαπλής συμμόρφωσης θα επιβάλλονται ως ποινές, μειώσεις στις δικαιούμενες ενισχύσεις.

Πιο αναλυτικά:

1) Σταδιακή μείωση

Όλα τα ποσά των άμεσων ενισχύσεων που θα εισπράττουν οι βαμβακοπαραγωγοί μειώνονται για κάθε χρονιά (μέχρι το 2012) κατά:4% το 2006 και 5% το 2007-2012. Από αυτές τις μειώσεις εξαιρούνται οι βαμβακοπαραγωγοί που θα εισπράττουν ως άμεσες ενισχύσεις ποσό μικρότερο των 5.000 ευρώ/έτος (αθροιστικά από όλα τα καθεστώτα ενισχύσεων).

Στις άμεσες ενισχύσεις συμπεριλαμβάνονται οι παρακάτω ενισχύσεις:

- A) Ενιαία Ενίσχυση Εκμετάλλευσης (Ε.Ε.Ε.)
- B) Ειδική στρεμματική ενίσχυση βαμβακιού

Πρόσθετη ενίσχυση

Στους γεωργούς που εισπράττουν άμεσες ενισχύσεις χορηγείται πρόσθετη ενίσχυση. Το ποσό της ενίσχυσης αυτής υπολογίζεται ως εξής:

ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΜΕΙΩΣΗ το 2007 (5%) για τα επόμενα 95.000 ευρώ	$95.000 \times 5\% =$	-	4.750
ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ για τα πρώτα 5.000 ευρώ	$5.000 \times 5\% =$	+	250
ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ σε ΕΥΡΩ(το 2007)			95.250

2) Ενιαία Ενίσχυση Εκμετάλλευσης & Αποσυνδεδεμένη Ενίσχυση

Μέρος των ενισχύσεων που εισέπραττε μέχρι σήμερα ο κάθε βαμβακοπαραγωγός μετατρέπεται σε μία Ενιαία Ενίσχυση ανά γεωργική εκμετάλλευση, αποσυνδεδεμένη από την παραγωγή. Αυτή η Ενιαία Ενίσχυση ανά γεωργική εκμετάλλευση, για τους βαμβακοπαραγωγούς, προκύπτει εάν πολλαπλασιάσουμε τη μέση επιλέξιμη έκταση που καλλιέργησε με βαμβάκι ο κάθε βαμβακοπαραγωγός (την τριετία 2000-2001-2002) με το ποσό της αποσυνδεδεμένης ενίσχυσης των 96,6 ευρώ/στρέμμα.

3) Ειδική στρεμματική ενίσχυση βαμβακιού

Σε κάθε αγρότη ο οποίος θα καλλιεργεί και θα παράγει βαμβάκι, θα χορηγείται Ειδική στρεμματική ενίσχυση βαμβακιού, για περιορισμένο αριθμό στρεμμάτων. Αυτό το «πλαφόν» της επιλέξιμης έκτασης για την Ελλάδα φτάνει στα 3.700.000 στρέμματα, χωριζόμενο σε δύο ζώνες: στα πρώτα 3.000.000 στρέμματα το ποσό ενίσχυσης είναι 59,4 ευρώ/στρέμμα και στα επόμενα 700.000 στρέμματα το ποσό ενίσχυσης 34,285 ευρώ/στρέμμα.

Α) Στους γεωργούς που εισπράττουν άμεσες ενισχύσεις λιγότερες από 5.000 ευρώ, η πρόσθετη ενίσχυση ισούται με το ποσό της σταδιακής μείωσης ούτως ώστε η τελική σχέση να είναι ουδέτερη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Γεωργός ο οποίος λαμβάνει σήμερα ως άμεσες ενισχύσεις 4.000 ευρώ, το 2007 θα λάβει 4.000 ευρώ (δηλαδή χωρίς μείωση).

ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ σε ΕΥΡΩ(σήμερα)			4.000
ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΜΕΙΩΣΗ το 2007 (5%)	$4.000 \times 5\% =$	-	200
ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	$4.000 \times 5\% =$	+	200
ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ σε ΕΥΡΩ(το 2007)			4.000

Β) Στους γεωργούς που εισπράττουν άμεσες ενισχύσεις περισσότερες από 5.000 ευρώ, η πρόσθετη ενίσχυση ισούται με το ποσό της σταδιακής μείωσης για τα πρώτα 5.000 ευρώ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Γεωργός ο οποίος λαμβάνει σήμερα ως άμεσες ενισχύσεις 100.000 ευρώ, το 2007 θα λάβει 95.250 ευρώ (δηλαδή μείωση 4,75%)

ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ σε ΕΥΡΩ(σήμερα)			100.000
ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΜΕΙΩΣΗ το 2007 (5%) για τα πρώτα 5.000 ευρώ	$5.000 \times 5\% =$	-	250

Σε περίπτωση που η συνολικά καλλιεργούμενη με βαμβάκι έκταση της Ελλάδας υπερβεί το «πλαφόν» των 3.700.000 στρεμμάτων, τότε το ποσό των 34,285 ευρώ/στρέμμα μειώνεται σε ποσοστό ίσο με το ποσοστό της υπέρβασης της δεύτερης ζώνης των 700.000 στρεμμάτων. Έτσι αν καλλιεργηθούν στη χώρα μας με βαμβάκι 3.770.000 στρέμματα, δηλαδή εμφανίσουμε υπέρβαση του πλαφόν της δεύτερης ζώνης(των 700.000 στρεμμάτων) κατά 70.000 στρέμματα ή 10% τότε οι Έλληνες βαμβακοπαραγωγοί θα εισπράξουν:

- α) για τα πρώτα 3.000.000 στρέμματα το ποσό των 59,4 ευρώ/στρέμμα και
- β) για τα επόμενα 770.000 στρέμματα το ποσό των 34,285 ευρώ/στρέμμα μειωμένο κατά 10%, δηλαδή θα εισπράξουν 30,8565 ευρώ/στρέμμα.

ΕΚΚΟΚΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Με το σημερινό κοινοτικό καθεστώς, οι εκκοκκιστές εισπράττουν κοινοτική ενίσχυση στην τιμή στόχου (των 106,3 ευρώ/100 κιλά) και την αποδίδουν στον παραγωγό ως ελάχιστη τιμή (των 100,99 ευρώ/100 κιλά), εισπράττοντας τη διαφορά των 5,31 ευρώ/100 κιλά(ή 18,09 δραχμές/κιλό).

Εκτός από αυτά, οι εκκοκκιστές ωφελούνται και από το **προσαρμοσμένο βάρος**, το οποίο στην ουσία προσαυξάνει τις εισροές τους κατά 3,125% επί του ποσού της κοινοτική ενίσχυσης που με τον προκαθορισμό, το μετακαθορισμό ή το κλείσιμο ημέρας, πετυχαίνουν.

Όλα αυτά στην ουσία αποτελούν και την **αμοιβή** των εκκοκκιστών για την **εργασία της εκκόκκισης** και αποτελούν ουσιαστικό **συστατικό του κόστους παραγωγής** το οποίο το κάθε εκκοκκιστήριο επιτυγχάνει, και το οποίο συνδιαμορφώνει τις τιμές που δίνουν στους παραγωγούς (σύσπορου βαμβακιού).

5.5 ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΣΕ «ΜΗ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ» ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Με το νέο καθεστώς στο βαμβάκι, η πρώτη και μεγάλη αλλαγή θα έρθει στην αγορά του βαμβακόσπορου σποράς, προβλέποντας τη «στροφή» από τις ποικιλίες των μεγάλων στρεμματικών αποδόσεων σε σύσπορο στις ποικιλίες που δίνουν μεγάλη στρεμματική απόδοση σε ίνα. Η Τουρκία είναι η χώρα στην οποία δεν υπάρχει καμία επιδότηση στο σύσπορο.

Η διαδικασία παράδοσης-δειγματοληψίας-ταξινόμησης-τιμολόγησης του βαμβακιού στην Τουρκία είναι η ακόλουθη:

1) ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Ζύγισμα της πλατφόρμας με σύσπορο στο εκκοκκιστήριο

2) ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Λαμβάνονται δείγματα από διάφορα σημεία του φορτίου, ανακατεύονται και παίρνεται δείγμα 1 κιλού.

3) ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΙΝΑ

Το δείγμα του 1 κιλού εκκοκκίζεται σε μια μικρή εκκοκκιστική μηχανή.

Η ίνα (δηλ. το εκκοκκισμένο) ζυγίζεται για να καθοριστεί το ποσοστό της (%) στο σύσπορο.

Παράδειγμα: 400 γραμμάρια ίνας από ένα κιλό σύσπορου σημαίνει 40% περιεκτικότητα ίνας στο σύσπορο.

4) ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Ο εκτιμητής-ταξινόμος ποιότητας του εκκοκκιστηρίου εκτιμά την ποιότητα. Οι κυριότεροι έλεγχοι είναι: α)Υγρασία, β)Χρώμα και Ξένες Ύλες

5) ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΣΤΟ ΕΚΚΟΚΚΙΣΤΗΡΙΟ

Με βάση την ποιότητα του, το σύσπορο βαμβάκι αποθηκεύεται χωριστά. Ένα τυπικό εκκοκκιστήριο έχει τουλάχιστον 3 κατηγορίες αποθηκών:

Α)ΧΑΜΗΛΗ ΥΓΡΑΣΙΑ-ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΧΡΩΜΑ

Β)ΜΕΣΗ ΥΓΡΑΣΙΑ-ΜΕΤΡΙΟ ΕΩΣ ΚΑΛΟ ΧΡΩΜΑ

Γ)ΥΨΗΛΗ ΥΓΡΑΣΙΑ-ΚΑΚΟ ΧΡΩΜΑ (ΚΙΤΡΙΝΟ)

6) ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΗΣ

Ο εκκοκκιστής ζητά από την BORSA την τιμή της ίνας την ημέρα(εξαρτώμενη από τα χρηματιστήρια βάμβακος και τις συνθήκες της τοπικής αγοράς). Η BORSA είναι ένας οργανισμός που πιστοποιεί τις τιμές που οι εκκοκκιστές πωλούν το κιλό της ίνας στα κλωστήρια (δηλ. είναι χρηματιστήριο εμπορευμάτων).

Παράδειγμα: περιεκτικότητα σε ίνα του δείγματος 40%, τιμή ίνας από την BORSA 1.00 ευρώ ανά κιλό ίνας (340,75 δραχμές το κιλό)

Τότε η τιμή του παραγωγού για το σύσπορο είναι το 40% του 1.00 ευρώ =0,4 ευρώ ανά κιλό σύσπορου (136 δραχμές/κιλό συσπόρου).

Ο παραγωγός μπορεί να λάβει ένα μικρό πριμ ποιότητας 1,5-2% επιπλέον στην τιμή του συσπόρου από τον εκκοκκιστή. Το πριμ ποιότητας πληρώνεται στο σύσπορο χαμηλής υγρασίας και καλού χρώματος. Σύσπορο που παραδίδεται με πολύ υψηλή υγρασία, κίτρινο χρώμα και υψηλές ξένες ύλες, μπορεί να πληρωθεί 30-35% λιγότερο.

7) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο βαμβακοπαραγωγός πληρώνεται για την ίνα που παραδίδει στο εκκοκκιστήριο και **όχι για το σύσπορο.**

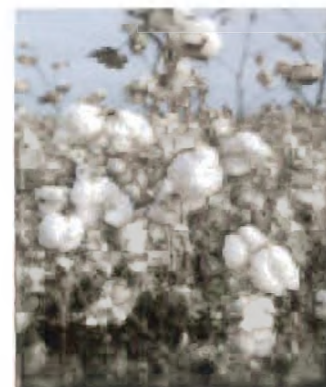
Μία ποικιλία με υψηλή περιεκτικότητα σε ίνα οδηγεί σε υψηλότερη τιμή του σύσπορου.

Παράδειγμα: Έστω η Ποικιλία Α έχει 38% περιεκτικότητα σε ίνα=380 gr ίνας ανά κιλό σύσπορου και η Ποικιλία Β έχει 29% περιεκτικότητα σε ίνα=290 gr ίνας ανά κιλό σύσπορου.

Τότε η Ποικιλία Α έχει 31% μεγαλύτερη τιμή σύσπορου από την ποικιλία Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1 Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ιδέα της γεωργικής δραστηριότητας με περιβαλλοντική διάσταση διαθέτει αρκετές παραλλαγές (οικολογική γεωργία, βιολογική γεωργία, βιοδυναμική γεωργία, κ.λ.π.) και συγκροτημένο φιλοσοφικό/ιδεολογικό υπόβαθρο. Αναμφισβήτητα, το ακριβές εννοιολογικό περιεχόμενο των εναλλακτικών γεωργικών τεχνικών είναι ένα σημαντικό ζήτημα τόσο για τους συνειδητοποιημένους σε θέματα περιβάλλοντος πολίτες, καταναλωτές και παραγωγούς όσο και ειδικευμένους επιστήμονες. Ωστόσο, η διάδοση και καθιέρωση στην πράξη εναλλακτικών γεωργικών τεχνικών (όπως η βιολογική γεωργία) δεν είναι μόνο θέμα ορισμού των εννοιών είναι πολύ περισσότερο ζήτημα δημιουργίας των συγκεκριμένων θεσμικών συνθηκών που διευκολύνουν την ανάπτυξή τους.

Το θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. παρά την επιμέρους κριτική που υφίσταται σε διάφορες ρυθμίσεις του (π.χ. χαμηλές προδιαγραφές ή παραλείψεις στον καθορισμό των επιτρεπόμενων βιολογικών πρακτικών), είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς:

- θεσμοθετεί με συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση τον βιολογικό τρόπο παραγωγής σε επίπεδο Ε.Ε., δημιουργώντας έτσι, εκτός από το εννοιολογικό, και το νομικό υπόβαθρο για την ουσιαστική διαφοροποίηση της βιολογικής παραγωγής από τη συμβατική και
- καθιερώνει πολιτικές επιδοτήσεων στους βιοκαλλιεργητές στο πλαίσιο των συνοδευτικών μέτρων της ΚΑΠ(Κοινή Αγροτική Πολιτική)

Προσφέρει λοιπόν στους βιοκαλλιεργητές της Ε.Ε. μια πολύ σημαντική διαρθρωτική βάση για τη λειτουργία βιολογικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Όπως ήταν φυσικό, η δημιουργία αυτού του θεσμικού πλαισίου οδήγησε σε μια «έκρηξη» των βιοκαλλιεργειών στις χώρες της Ε.Ε. και στην ταχύτατη διάδοση της βιολογικής γεωργίας τουλάχιστον σε επίπεδο μικρών και μεσαίων παραγωγών.

Σε αντίθεση με άλλα κράτη-μέλη (όπου το πλαίσιο αυτό απλώς επιτάχυνε τους ρυθμούς μιας ήδη υπάρχουσας δυναμικής στη βιολογική γεωργία), η Ελλάδα αποτελεί κλασική περίπτωση όπου το προαναφερόμενο θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. στην κυριολεξία επέβαλε την καθιέρωση της βιολογικής γεωργίας και την αποπεριθωριοποίησή της.

Το τρέχον πρόγραμμα επιδοτήσεων της βιοκαλλιέργειας στο πλαίσιο του Κανονισμού Ευρωπαϊκής Ένωσης 2078/92 υποβλήθηκε στην Ε.Ε. τον Μάιο του 1998. Το νέο πρόγραμμα επιχειρεί, εκτός των στρεμματικών ενισχύσεων, μια στοιχειώδη διαχείριση και παρέμβαση στην επέκταση των βιοκαλλιεργούμενων εκτάσεων. Η συνολική έκταση που μπορεί να ενταχθεί στο νέο πρόγραμμα για τα επόμενα τρία χρόνια ανέρχεται σε 140.000 στρέμματα συνολικά.

ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Χωροταξική κατανομή της ποσόστωσης σε κάθε νομό σε γεωγραφικές ζώνες που λαμβάνουν υπόψη: οικολογικές προτεραιότητες, μειονεκτικές (ορεινές/ νησιωτικές) περιοχές, γεωγραφική συγκέντρωση σε κοινότητες ή ομάδες κοινοτήτων για τη δημιουργία βιοκαλλιεργητών, μικροκλίματα και επιδημιολογικά δεδομένα που ευνοούν τη βιοκαλλιέργεια.

Ενίσχυση του συστήματος ελέγχου/ πιστοποίησης με τη δημιουργία πρόσθετου, ανεξάρτητου φορέα ελέγχων (εργαστηριακών αναλύσεων τελικών προϊόντων, δειγμάτων κ.λ.π.). Στο φορέα θα συμμετέχουν το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων, το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας, εργαστήρια, κέντρα και Ινστιτούτα του Υπουργείου Γεωργίας και ένα ιδιωτικό χημικό εργαστήριο.

6.2 ΕΝΙΑΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΗΜΑ ΣΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ

Υπουργική απόφαση καθιερώνει ενιαίο εθνικό σήμα επισήμανσης των παραγόμενων βιολογικών προϊόντων στην Ελλάδα και ξεκαθαρίζει τις αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων με τη βιολογική παραγωγή φορέων. Μια νέα κοινή υπουργική απόφαση που αφορά την παραγωγή, πιστοποίηση και διακίνηση βιολογικών προϊόντων έρχεται να ξεκαθαρίσει το τοπίο στη συγκεκριμένη αγορά, αλλά να ξεσηκώσει νέες αντιπαραθέσεις.

Ανεξάρτητα με τον φορέα πιστοποίησης στον οποίο έχει απευθυνθεί ο παραγωγός, το πιστοποιητικό που θα λαμβάνει για τον βιολογικό τρόπο παραγωγής θα είναι στο εξής ενιαίο ώστε να διευκολύνεται ο καταναλωτής. Το σημείο της υπουργικής απόφασης με το οποίο πρακτικά διαφωνούν αρκετοί από τους εμπλεκόμενους φορείς είναι η καθιέρωση εθνικού σήματος για τα ελληνικά βιολογικά προϊόντα. Σύμφωνα με τις υπηρεσίες του υπουργείου, το εθνικό σήμα θα βοηθήσει στις εξαγωγές των ελληνικών βιολογικών προϊόντων που θα «βγαίνουν» στο εξωτερικό με ενιαίο πρόσωπο.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΩΝ

Με δεδομένη τη θέση της Ελλάδας κατά των μεταλλαγμένων, στο Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας στις Βρυξέλλες στις 22 Μαΐου, η χώρα μας ζήτησε η οποιαδήποτε λήψη μέτρων για τη συνύπαρξη γενετικά τροποποιημένων, συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών, να διασφαλίζει πλήρως τις συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες και να προσφέρει ασφαλή ποιοτικά προϊόντα στους Ευρωπαίους καταναλωτές.

Για τη βιολογική γεωργία, η Ελλάδα πρότεινε στο συμβούλιο την αναμόρφωση των κανόνων που διέπουν τον τομέα, ώστε να αποφευχθεί η παρουσία γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στα βιολογικά προϊόντα, να προστατευθεί η ευρωπαϊκή βιολογική παραγωγή από εισαγωγές αμφίβολης ποιότητας βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες και να διασφαλισθεί η ποιότητα και ο χαρακτήρας των προϊόντων αυτών. Η Ελλάδα έχει όλες τις προϋποθέσεις (κλίμα, μορφή γεωργίας κ.λ.π.) ώστε να γίνει πρωτοπόρος σε θέματα βιολογικής γεωργίας.

Ήδη το ποσοστό των βιολογικά καλλιεργούμενων εκτάσεων ανέρχεται σήμερα στο 2,6% του συνόλου της καλλιεργούμενης γης (χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι βοσκότοποι) συγκρινόμενο με το 1% το 2004 και με προοπτική σημαντικής αύξησης τα επόμενα χρόνια. ΣΤΟΧΟΣ η επέκταση των βιοκαλλιεργειών στο 3% ως το 2010.

6.3 ΒΑΜΒΑΚΙ ΧΩΡΙΣ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ. ΓΙΝΕΤΑΙ.

Αραγε υπάρχει λύση; Αγρότες και πολιτικοί έχουν τη δυνατότητα να απεγκλωβιστούν από τον φαύλο κύκλο;

Ασφαλώς η εξεύρεση λύσης είναι «δουλειά» των ειδικών, εφ' όσον βέβαια ζητηθεί η άποψή τους. Ο εξορθολογισμός της καλλιέργειας έτσι ώστε να περικοπούν οι σπατάλες που ζημιώνουν περιβάλλον και παραγωγούς είναι ένα πρώτο βήμα. Για ποιο λόγο, για παράδειγμα να καλλιεργείται βαμβάκι εκεί που το κλίμα δεν το «σηκώνει»; Η μετατροπή μέρους των στρεμμάτων της καλλιέργειας βαμβακιού σε βιολογική θα προσέφερε μεγάλη βοήθεια στο περιβάλλον. Και για όσους θεωρούν ότι δεν υπάρχει λόγος, αφού στο κάτω κάτω δεν τρώμε βαμβάκι, ας υπενθυμίσουμε ότι από το βαμβάκι φτιάχνεται και η βαμβακόπιτα (ζωοτροφή) και το βαμβακέλαιο που καταναλώνεται από τους ανθρώπους.

Στην καλλιέργεια βιολογικού βαμβακιού δεν χρησιμοποιούνται χημικά λιπάσματα και φυτοφάρμακα, οπότε προστατεύονται τα υπόγεια νερά και τα επιφανειακά νερά. Ακόμη, η βιολογική καλλιέργεια βοηθάει το έδαφος να «αναλάβει» από την εντατική χρήση. Η παραγωγή μειώνεται σε ποσοστό περίπου 20% αλλά η μείωση της ποσότητας συμβαδίζει με τα κελεύσματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εφ' όσον υπάρξει σωστή διαχείριση, μπορεί να αποδώσει περισσότερα χρήματα στους παραγωγούς. Επίσης, προβλέπεται επιπλέον επιδότηση περίπου 60 ευρώ το στρέμμα για όσους θελήσουν να κάνουν τη μετατροπή. Ωστόσο, η βιολογική καλλιέργεια βαμβακιού δεν έχει προσελκύσει πολλούς παραγωγούς, με αποτέλεσμα να αριθμεί λίγες εκατοντάδες στρέμματα.

Όμως, όπως ανέφεραν κάποιοι που το δοκίμασαν, τα πράγματα ήταν δύσκολα γιατί δεν μπορούσαν να διαθέσουν το προϊόν, ενώ όλο το σύστημα έχει στηθεί πάνω στο συμβατικό βαμβάκι.

6.4 ΝΕΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για νέο κανονισμό σχετικά με τη βιολογική παραγωγή προς όφελος των καταναλωτών και των γεωργών. Ο νέος κανονισμός προτείνεται να ισχύσει από την 1^η Ιανουαρίου 2009. Οι νέοι κανόνες θα είναι απλούστεροι και θα παρέχουν ευελιξία, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι περιφερειακές διαφορές στις κλιματικές και άλλες συνθήκες. Οι παραγωγοί βιολογικών τροφίμων θα μπορούν να επιλέγουν αν θα χρησιμοποιήσουν ή όχι το λογότυπο της Ε.Ε. για τα βιολογικά τρόφιμα.

Τα προϊόντα τους θα πρέπει να φέρουν ετικέτα με την ένδειξη «ΕΕβιολογικό». Για να επισημανθεί ένα τελικό προϊόν ως βιολογικό, θα πρέπει να είναι βιολογικό σε ποσοστό τουλάχιστον 95%. Τα προϊόντα που περιέχουν γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ) δεν θα μπορούν να επισημαίνονται ως βιολογικά, με εξαίρεση εκείνα που περιέχουν ΓΤΟ σε αναλογία μόλις έως 0,9%, εξαιτίας συμπτωματικής μόλυνσης. Οι εισαγωγές βιολογικών προϊόντων θα επιτρέπονται, εφόσον τα προϊόντα αυτά πληρούν τα πρότυπα της Ε.Ε. ή συνοδεύονται από ισοδύναμες εγγυήσεις, τις οποίες παρέχει η χώρα καταγωγής.

Οι νέες διατάξεις θα ορίζουν τους στόχους και τις αρχές της βιολογικής παραγωγής, θα αποσαφηνίζουν τους κανόνες επισημάνσης και θα ρυθμίζουν τις εισαγωγές, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι καταναλωτές γνωρίζουν τι αγοράζουν και ότι οι γεωργοί γνωρίζουν επακριβώς τους κανόνες που οφείλουν να τηρούν. Οι νέοι κανόνες για το καθεστώς εισαγωγών θα ισχύσουν από την 1^η Ιανουαρίου 2007.

6.5 Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ

Στην Ελλάδα ο κλάδος της βιολογικής γεωργίας συμπληρώνει ήδη τη δεύτερη δεκαετία του. Με βάση τα διαθέσιμα στατιστικά δεδομένα (τα οποία προς το παρόν περιλαμβάνουν μόνο ένα ετήσιο μητρώο Ελλήνων βιοκαλλιεργητών και τις καλλιεργούμενες κατά περιφέρεια και κατά καλλιέργεια εκτάσεις), ως γνωρίσματα του κλάδου των βιοκαλλιεργητών θα μπορούσαν να προσδιοριστούν ως εξής:

- 1) έντονα αυξητική τάση των καλλιεργούμενων εκτάσεων
- 2) χαρακτηριστική γεωγραφική ανισοκατανομή των βιολογικά καλλιεργούμενων εκμεταλλεύσεων και
- 3) περιορισμένη σε παραγόμενα προϊόντα σύνθεση της συνολικής βιολογικής παραγωγής.

Συγκεκριμένα, η πορεία της βιολογικής γεωργίας στη χώρα, κατά της τετραετίας 1994-1997 οπότε και άρχισε να αποπεριθωριοποιείται χαρακτηρίζεται από έντονους ρυθμούς επέκτασης των βιοκαλλιεργούμενων εκτάσεων αλλά και ένταξης νέων βιοκαλλιεργητών. Η συνολική βιολογικά καλλιεργούμενη έκταση (ΣΒΚΕ) στη χώρα παρουσιάζει ετήσιους ρυθμούς αύξησης της τάξης του 102%, 119% και 90% μεταξύ των περιόδων 1994-1995, 1995-1996 και 1996-1997, αντίστοιχα. Σε απόλυτους όρους, η ΣΒΚΕ στην Ελλάδα επταπλασιάστηκε στην περίοδο 1994-1997, αφού αυξήθηκε από 12.000 στρέμματα περίπου την περίοδο 1994, σε περίπου 100.000 στρέμματα την περίοδο 1997. Ανάλογοι ήταν και οι ρυθμοί ένταξης νέων βιοκαλλιεργητών.

Γεωγραφικά, η έως τώρα εξάπλωση των βιοκαλλιεργειών παρουσιάζει έντονη ανισοκατανομή. Περιορίζεται σε λίγες σχετικά περιφέρειες και χαρακτηρίζεται από «θύλακες» βιοκαλλιεργητών σε μικρό αριθμό νομών μέσα στις περιφέρειες αυτές. Έτσι η γεωγραφική περιοχή της Πελοποννήσου συγκεντρώνει περισσότερες από τις μισές εκτάσεις και βιοκαλλιεργητές, ενώ ακολουθούν η Στερεά Ελλάδα, η Κρήτη και τα Ιόνια Νησιά.

Όσον αφορά τις ετήσιες καλλιέργειες, η βιολογική καλλιέργεια βάμβακος παρουσίασε αρχικά μια πολλά υποσχόμενη πορεία, καθώς καλλιεργήθηκε σε 3.700 στρέμματα (καταλαμβάνοντας το 31% της ΣΒΚΕ) το 1994. Ωστόσο, η έκταση της καλλιέργειάς του περιορίστηκε γρήγορα τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς όρους. Η βιοκαλλιέργεια βάμβακος υποχώρησε στα 1940 στρέμματα (το 8% της ΣΒΚΕ) την περίοδο 1994 και στα 1.536 στρέμματα (το 3% της ΣΒΚΕ) την περίοδο 1995, παρουσίασε ωστόσο ελαφρά ανάκαμψη στα 1.634 στρέμματα (το 2% της ΣΒΚΕ) την περίοδο 1997.

Τα προαναφερόμενα χαρακτηριστικά της εγχώριας βιολογικής γεωργικής παραγωγής αποτελούν απόρροια τόσο θεσμικών όσο και τεχνικών κοινωνικο-οικονομικών παραγόντων. Σχετίζεται με τους υπάρχοντες περιορισμούς σε επίπεδο τεχνογνωσίας, όσον αφορά την επιτυχή εφαρμογή στην πράξη βιολογικών μεθόδων καλλιέργειας, αλλά και με τη γενικότερη νοοτροπία των Ελλήνων αγροτών, όσον αφορά τη στάση τους απέναντι σε νέες γεωργικές δραστηριότητες καθώς και τη σχεδόν ενστικτώδη χρησιμοποίηση του συστήματος χρηματικών ενισχύσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ε.Ε. στο οποίο είναι ιδιαίτερα προσκολλημένοι.

Είναι κοινή λοιπόν η διαπίστωση (και η ανησυχία) ότι η παρατηρούμενη μαζική είσοδος παραγωγών στο σύστημα της βιολογικής γεωργίας και κατ' επέκταση η εντυπωσιακή αύξηση της ΣΒΚΕ μετά το 1995 σχετίζεται άμεσα με την ενεργοποίηση της πρόσθετης χρηματικής ενίσχυσης προς τους βαμβακοκαλλιεργητές στο πλαίσιο του Καν. Ε.Ε. 2078/92. Η γεωγραφική ανισοκατανομή της ΣΒΚΕ μπορεί να αποδοθεί τόσο σε λόγους συγκυρίας (η Πελοπόννησος είναι η περιοχή όπου δραστηριοποιήθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1980 οι πρώτοι, αλλοδαποί έμποροι/ καλλιεργητές βιολογικών προϊόντων) όσο και στο εγχώριο, ανεπαρκές θεσμικό πλαίσιο: Πράγματι, η παντελής έλλειψη συστηματικών μηχανισμών διάδοσης βιολογικών μεθόδων καλλιέργειας αντικατροπτίζεται με χαρακτηριστικό τρόπο στο γεγονός ότι ο βιολογικός τρόπος παραγωγής δεν εμφανίζει ιδιαίτερες τάσεις γεωγραφικής εξάπλωσης. Οι σημαντικότεροι «θύλακες» βιοκαλλιεργητών παραμένουν στις γεωγραφικές περιοχές όπου:

Α) είτε οι βιολογικές τεχνικές καλλιέργειας εμφανίστηκαν πρωταρχικά (Πελοπόννησος)

Β) είτε τοπικές πρωτοβουλίες (επιστημονικών φορέων ή καινοτόμων παραγωγών) ανέπτυξαν ομάδες βιοκαλλιεργητών (Κρήτη). Αντίθετα, διαπιστώνεται ότι σε γεωγραφικές περιοχές όπως η Ήπειρος ή τα νησιά του Αιγαίου τις οποίες θεωρητικά τουλάχιστον αφορά το αναπτυξιακό περιεχόμενο του Καν. Ε.Ε. 2078/92 και στις οποίες δεν υπήρξαν οι προαναφερόμενες συγκυρίες, η βιοκαλλιέργεια παραμένει περιορισμένη ή και ανύπαρκτη, παρά την κάποια έξαρση νοεισερχόμενων βιοκαλλιεργητών το 1997.

Ο περιορισμός της βιολογικής παραγωγής σε μικρό αριθμό πολυετών και μονοετών καλλιεργειών βρίσκει επίσης την ερμηνεία του τόσο στο εγχώριο θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο επιχειρεί να λειτουργήσει η βιολογική γεωργία όσο και στην υπάρχουσα τεχνογνωσία πρακτικής εφαρμογής βιολογικών τεχνικών κατά καλλιέργεια.

Στην περίπτωση του βαμβακιού η σημαντική μείωση της καλλιεργούμενης έκτασης οφείλεται τόσο στην αποτυχία διαρκούς εξασφάλισης αγορών όσο και στις ελλείψεις που παρουσιάζουν προς το παρόν και η τεχνογνωσία της βιολογικής βαμβακοκαλλιέργειας ξεκίνησαν στα μέσα της τρέχουσας δεκαετίας σχεδόν ταυτόχρονα στις περιοχές της Βοιωτίας και της Θράκης, με την οργανωτική πρωτοβουλία ιδιωτικών εταιρειών, οι οποίες αποσκοπούσαν στην είσοδό τους στην εμπορία πιστοποιημένου βιολογικού βαμβακιού. Ωστόσο, στη Θράκη, η αρχική αξιόλογη προσπάθεια δεν ευδοκίμησε, καθώς διεκόπη η συνεργασία των τοπικών βαμβακοπαραγωγών με την ξένη εμπορική εταιρεία για την εξαγωγή του ελληνικού βιολογικού βαμβακιού. Στην περιοχή της Βοιωτίας, ανέκυψαν επίσης προβλήματα από την πλευρά της εταιρείας που ξεκίνησε το σχετικό πρόγραμμα, στο να συνεχίσει να καταβάλλει υψηλότερες (σε σχέση με τις συμβατικές) τιμές στους συμμετέχοντες βαμβακοπαραγωγούς και να διακινήσει την παραγωγή ως βιολογική.

Την περίοδο 1996-1998 το βιολογικό βαμβάκι που παρήχθη στη χώρα έμεινε για ένα και πλέον χρόνο χωρίς αγοραστή, με εύλογο αποτέλεσμα τον σκεπτικισμό των υποψήφιων για ένταξη στη βιολογική βαμβακοκαλλιέργεια παραγωγών.

Επιπλέον, η επιτυχία της βιολογικής βαμβακοκαλλιέργειας φαίνεται ότι εξαρτάται αρκετά από συγκυριακούς παράγοντες, και συγκεκριμένα από την απουσία κατά την περίοδο της καλλιέργειας ασθενειών μεγάλης έντασης,

καθώς και επιβλαβών ζιζανίων/ παρασίτων, για τον έλεγχο των οποίων δεν φαίνεται να υπάρχουν αποτελεσματικές βιολογικές τεχνικές στο παρόν στάδιο. Η βιολογική καλλιέργεια βαμβακιού πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τον κανονισμό 2092/91 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προβλέπει ότι κανένα χημικό δεν επιβαρύνει το χωράφι για τουλάχιστον 3 χρόνια, η δε πιστοποίηση γίνεται από διεθνώς αναγνωρισμένο οργανισμό. Ακόμα φαίνεται ότι η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών τα τελευταία χρόνια σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, οδήγησε σε αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής βιολογικού βαμβακιού, ενώ πρώτη χώρα διεθνώς σε παραγωγή είναι η Τουρκία η οποία παράγει 6.000 τόνους το χρόνο.

Γενικά, οι βιοκαλλιεργητές δείχνουν περισσότερο να πειραματίζονται με τη βιολογική γεωργία, ίσως από ανησυχία για τις εξελίξεις στους κλάδους τους. Συνοψίζοντας, βιολογικές καλλιεργητικές τεχνικές φαίνεται ότι εφαρμόζονται κυρίως σε καλλιέργειες οι οποίες συνδυάζουν ένα ή περισσότερα από τα εξής στοιχεία:

- A) είτε υπάρχει προοπτική εξασφάλισης αγορών και άρα υψηλότερης σε σχέση με την συμβατική τιμής παραγωγού
- B) είτε ο βιολογικός τρόπος παραγωγής είναι σχετικά συγκεκριμένος (με την έννοια ότι υπάρχει βιολογική τεχνογνωσία παραγωγής και πρόκειται για μακρόχρονες μεσογειακού χαρακτήρα καλλιέργειες)
- Γ) είτε εξασφαλίζουν ικανοποιητικές «βιολογικές» επιδοτήσεις.

Η παραγωγή του βαμβακιού στην Ελλάδα είναι, εκτός των άλλων, η περίληψη των δεινών που συσσωρεύει μια εντατική επιδοτούμενη μονοκαλλιέργεια: οι γεωργοί εξαρτώνται από ένα μόνο προϊόν, αναπτύσσονται πελατειακές σχέσεις με τους πολιτικούς, η καλλιέργεια είναι υδροβόρα, απαιτείται υπερκατανάλωση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, φτωχαίνει το έδαφος, μολύνεται ο υδροφόρος ορίζοντας.

Γιατί το κόστος της καλλιέργειας του βαμβακιού στην Ελλάδα είναι τόσο μεγάλο; Γιατί στην Ελλάδα περί του βάμβακος έχει αναπτυχθεί ένα «σύστημα» που δεν επιτρέπει τον εξορθολογισμό της καλλιέργειας. Δεν είναι αλήθεια ότι οι βαμβακοπαραγωγοί απασχολούν την κοινή γνώμη μόνο στις αρχές του χρόνου-κάθε χρόνο. Η εντατική καλλιέργεια του βαμβακιού με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη απόδοση του χωραφιού κοστίζει

πραγματικά πολύ κυρίως στο περιβάλλον.

6.6 Η ΕΓΧΩΡΙΑ ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Με δεδομένο το πρώιμο στάδιο-χαρακτηριζόμενο από τον μικρό όγκο παραγωγής και την περιορισμένη ποικιλία προϊόντων- στο οποίο βρίσκεται η εγχώρια βιολογική γεωργία, η εμπορία βιολογικά παραγόμενων προϊόντων είναι επόμενο να παρουσιάζει ανάλογη εικόνα και χαρακτηριστικά. Έτσι στην παρούσα φάση, η εγχώρια αλυσίδα προσφοράς των βιολογικών προϊόντων προς τον τελικό καταναλωτή χαρακτηρίζεται από παραδοσιακά, μικρής δυναμικότητας και σημασίας κανάλια διανομής, είναι δε προφανής η έλλειψη δομών μαζικής εμπορίας καθώς απουσιάζουν: α) μεσαίας/ μεγάλης κλίμακας επιχειρηματικές μονάδες μεταποίησης και εμπορίας βιολογικών αποκλειστικά προϊόντων και β) το ενδιαφέρον από την πλευρά μεγάλων μεταποιητικών μονάδων και δικτύων εμπορίας/ διανομής τροφίμων συμβατικής προέλευσης να συμπεριλάβουν βιολογικά προϊόντα στις δραστηριότητές τους. Τα προϊόντα της βιολογικής γεωργίας διανέμονται στον τελικό καταναλωτή διαμέσου: α) των ίδιων των βιοκαλλιεργητών, είτε απευθείας είτε σε λαϊκές αγορές, β) μικρού αριθμού χονδρεμπόρων/ εισαγωγέων, γ) μικρού αριθμού καταστημάτων που διαθέτουν αποκλειστικά βιολογικά προϊόντα ή καταστημάτων υγιεινής διατροφής γενικότερα, και δ) ορισμένων συνεταιρισμών και ομάδων βιοκαλλιεργητών.

Σύμφωνα με στοιχεία των οργανισμών πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων, την περίοδο 1995 η αλυσίδα προσφοράς βιολογικών προϊόντων στη χώρα περιελάμβανε: οκτώ (8) καταστήματα λιανικής πώλησης, τα οποία ασχολούνταν επίσης με το χονδρεμπόριο αλλά και τις εισαγωγές, μία (1) μονάδα μεταποίησης και δύο (2) ημερήσιες λαϊκές αγορές κάθε εβδομάδα στην περιοχή της πρωτεύουσας. Προσωρινά στοιχεία αναφέρουν ότι την περίοδο 1997 η προαναφερόμενη αλυσίδα εξελίχθηκε σε: περί τα δεκαέξι (16) καταστήματα λιανικής πώλησης, είκοσι (20) μονάδες μεταποίησης και έξι (6) ημερήσιες λαϊκές αγορές. Καταστήματα λιανικής πώλησης βιολογικών προϊόντων εμφανίστηκαν επίσης και εκτός Αθηνών (στη Θεσσαλονίκη, την Κρήτη, την Κέρκυρα, την Καλαμάτα κ.ά).

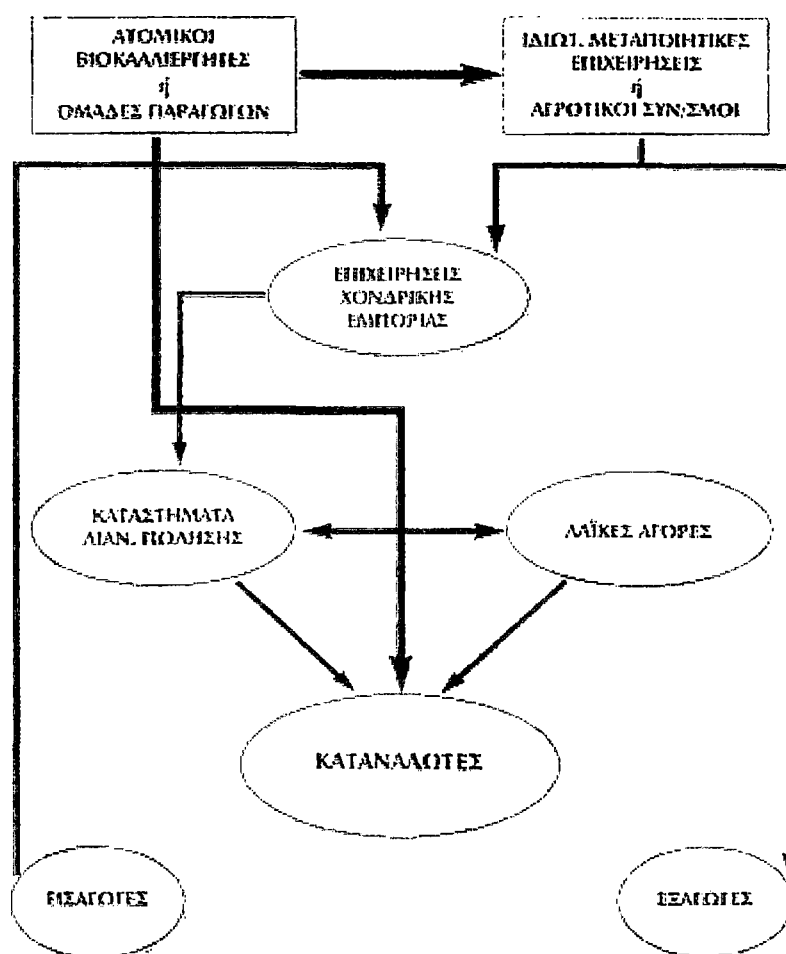
Η καθιέρωση των προϊόντων βιολογικής γεωργίας στο κατεξοχήν μέσο μαζικής διάθεσης τους στους καταναλωτές (δηλαδή στις αλυσίδες super market) δεν έχει επιτευχθεί ακόμη. Ο βασικός λόγος που επικαλούνται οι επιχειρήσεις super market για την μη διάθεση (προς το παρόν) βιολογικών προϊόντων είναι η έλλειψη αξιόλογου όγκου παραγωγής καθώς και προμηθευτών ικανών να τους τροφοδοτούν σε συνεχή βάση με τις απαραίτητες ποσότητες.

Το εξωτερικό εμπόριο διεξάγεται από ελάχιστες ιδιωτικές επιχειρηματικές μονάδες και ορισμένες δυναμικές συνεταιριστικές οργανώσεις και ομάδες βιοκαλλιεργητών. Όσον αφορά τις εγχώριες τιμές λιανικής πώλησης των βιολογικά παραγόμενων προϊόντων είναι δύσκολο να σχηματίσει κανείς σαφής εικόνα στην παρούσα φάση. Με δεδομένη την ανυπαρξία μιας οργανωμένης, διακριτής εικόνας και τη διακίνηση της βιολογικής παραγωγής διαμέσου περιθωριακού χαρακτήρα καναλιών εμπορίας, οι λιανικές τιμές πώλησής τους είναι φυσικό να συναρτώνται με διαρθρωτικούς παράγοντες όπως η διαθέσιμη προσφορά και ο τρόπος πώλησης (απευθείας από παραγωγούς, λιανοπωλητές κλπ.), αλλά και διάφορους συγκυριακούς παράγοντες.

Όσον αφορά τις λιανικές τιμές των βιολογικών προϊόντων ο ακριβής ποσοτικός προσδιορισμός της διαφοράς τους από αντίστοιχα συμβατικά προϊόντα δεν επιδιώχθηκε στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης. Αυτό, εκτός του ότι θα απαιτούσε προσεκτική δειγματοληψία σε αντίστοιχες δυναμικότητας καταστήματα συμβατικών προϊόντων στον ίδιο τόπο και χρόνο, είναι επί του παρόντος περιορισμένης σημασίας. Τα καταστήματα αυτά διακινούν περιορισμένες ποσότητες και με βάση τη ζήτηση τακτικών κατά βάση πελατών, περισσότεροι από τους οποίους είναι συνειδητοποιημένοι καταναλωτές βιολογικών προϊόντων, θα ήταν δύσκολο να υποστηριχθεί ότι οι οποιεσδήποτε παρατηρούμενες διαφορές τιμής θα συνεχίσουν να υπάρχουν καθώς ο όγκος της παραγωγής αυξάνεται (κάτι που ήδη συμβαίνει από έτος σε έτος), ο εμπορικός ανταγωνισμός μεταξύ των καταστημάτων αυτού του είδους εντείνεται και μεγάλες αλυσίδες διανομής αρχίζουν να εμπλέκονται στη διακίνηση βιολογικών προϊόντων.

Το σημερινό, ανεπαρκές έως ανύπαρκτο δίκτυο εμπορίας βιολογικών προϊόντων σε συνδυασμό με τη ρευστότητα που επικρατεί γενικότερα στην εγχώρια βιολογική παραγωγή-η οποία δείχνει έντονες αυξητικές τάσεις με τη μαζική είσοδο καινούργιων καλλιεργητών- περιορίζει εκ των πραγμάτων τη σημασία τέτοιων πληροφοριών. Μια σταθερή διαδικασία αποπεριθωριοποίησης της βιολογικής γεωργίας τόσο στις τάξεις των γεωργών όσο και των καταναλωτών- στο βαθμό που θα ευδοκιμήσει- είναι αναπόφευκτο να οδηγήσει σε σημαντικές ανακατατάξεις, αλλαγές δομών και φυσικά τιμών στο χώρο της εμπορίας προϊόντων βιολογικής γεωργίας.

Η ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Για την Ελλάδα, το βαμβάκι αποτελεί το κορυφαίο αγρό-βιομηχανικό προϊόν και ο ρόλος του είναι σημαντικός τόσο στον γεωργικό τομέα, όσο και στον τομέα της εθνικής οικονομίας. Καταλαμβάνει τα τελευταία χρόνια έκταση περίπου 4.000.000 στρεμμάτων, που κατά 95% είναι αρδευόμενη.

Παρέχει βασική απασχόληση και ένα ικανοποιητικό γεωργικό εισόδημα σε 80.000-100.000 αγροτικές οικογένειες. Ασχολούνται ακόμα, περισσότεροι από 150.000 υπάλληλοι και εργάτες στους τομείς της μεταποίησης και της διακίνησης των προϊόντων του. Κάθε χρόνο παράγονται πάνω από 1.000.000 τόνοι σύσπορου βαμβακιού και πάνω από 600.000 τόνοι βαμβακόσπορου που τροφοδοτούν την εγχώρια βιομηχανία παραγωγής ελαίων και ζωοτροφών. Πραγματοποιούνται επίσης και εξαγωγές εκκοκκισμένου βαμβακιού.

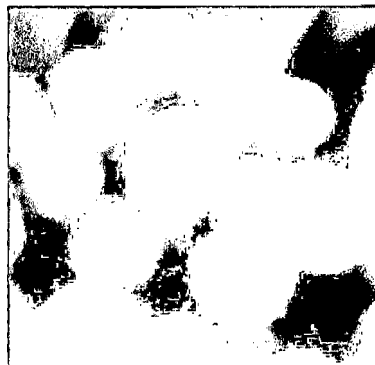
Το βαμβάκι στηρίζει την ελληνική κλωστοϋφαντουργία και αποτελεί σημαντική πηγή ξένου συναλλάγματος. Τροφοδοτεί μια ολόκληρη σειρά μεταποιητικών βιομηχανιών όπως εκκοκκιστήρια, κλωστήρια, υφαντουργεία, βαφεία, βιομηχανίες ελαίων και ζωοτροφών.

Η Ελλάδα παρ' όλο που γεωγραφικά είναι οριακή περιοχή για τη βαμβακοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των πρώτων χωρών παγκοσμίως, τόσο από άποψη αποδόσεων, όσο και από άποψη ποιότητας βαμβακιού τύπου Upland. Επιπλέον, είναι η πρώτη βαμβακοπαραγωγός χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεισφέροντας πάνω από το 80% της συνολικής παραγωγής.

Κατά γενική ομολογία το προνομιακό κοινοτικό καθεστώς για το βαμβάκι και οι οικονομικές ενισχύσεις που εξασφαλίζουν τα τελευταία χρόνια ένα ικανοποιητικό εισόδημα στον παραγωγό έχουν αποτελέσει το σοβαρότερο παράγοντα που ευνόησε την ανάπτυξη της βαμβακοκαλλιέργειας και συνέβαλε στο να αποτελεί το βαμβάκι, παρά το υψηλό κόστος παραγωγής του ένα από τα σημαντικότερα γεωργικά μας προϊόντα.

Είναι το προϊόν με τη μεγαλύτερη συνεισφορά της κοινοτικής ενίσχυσης στη διαμόρφωση της τελικής τιμής. Όμως με τις νέες συμφωνίες της GATT οι κοινοτικές ενισχύσεις-επιδοτήσεις θα περιοριστούν σημαντικά γι' αυτό η Ελλάδα με κρατική μέριμνα και επιχορήγηση πρέπει να παραμείνει σε μεγάλο βαθμό γεωργική χώρα γιατί η γεωργία αποτελεί παράδοση αιώνων, και ειδικότερα η καλλιέργεια βάμβακος με άριστα ποιοτικά προϊόντα. Η στροφή της βαμβακοκαλλιέργειας σε βιολογικούς τρόπους είναι απαίτηση των καιρών μας καθώς επίσης και η δημιουργία βιολογικών προϊόντων για τα οποία γίνεται σήμερα όλο και μεγαλύτερη η ζήτηση των καταναλωτών και ίσως έτσι συναγωνιστούμε σαν κράτος τα εισαγόμενα είδη ένδυσης που είναι κατασκευασμένα με ευτελείς πρώτες ύλες (π.χ. νάιλον, συνθετικές ύλες κ.λ.π.) τα οποία έχουν άμεσες επιπτώσεις στην υγεία των καταναλωτών.

Η οικονομία της χώρας μπορεί να στηριχθεί και σε εξαγωγές βιολογικών προϊόντων και πρώτων υλών που δεν υπάρχουν αλλού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

📖 Π.Ι. ΚΑΛΤΣΙΚΗ, «ΕΙΔΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΦΥΤΩΝ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, ΠΕΙΡΑΙΑΣ 1992

📖 ΜΠΑΞΕΒΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ», ΑΝΑΤΥΠΟ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ MARKET AGRICULTURE 3-99, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

📖 ΤΟΛΗ Ι.Δ., «ΚΑΛΜΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΕΚΔΟΣΗ ΙΙΙ, ΑΘΗΝΑ 1995

📖 «ΒΑΜΒΑΚΙ, ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΚΑΛΜΙΕΡΓΕΙΑΣ», ΤΕΥΧΟΣ 1^ο, 1994

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

www.google.gr

